БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№155 (8062) | 1956 оной июлиин 3, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Абаһан уялгануудаа дүүргэе

Социализмһаа коммунизмда дамжан оролгын замаар урагшаа эрид дабшаха үргэн ехэ хараа түсэб табиһан КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай агууехэ Эхэ ороной ажалшад түрэл партиингаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ ороһон байна.

КПСС-эй XX съездын тогтоолнуудта харюу болгон, манайшье республикын МТС, колхоз ба совхозууд социалистическэ уялгануудые бэедээ даан абаһан байгаа. Абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэхэ өөрөө тэдэнэр хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта туйлаа.

Кяхтын, Зэдын, Хоринин ба бусад зарим аймагуудай колхозуудта, «Эрдэм» совхоздо үнеэдһээ һү һаалга дээшэлүүлэгдээ. Республика доторнай мяха, илангаяа гахайн мяха ехээр абахын түлөө тэмсэдэг колхозууд урданайхиһаа олон болоно байна. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай колхозууд таряалангай газарай 100 гектар бүхэндэ 5,7 центнер гахайн мяха абаа. Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо таряалангай газарай 100 гектар бүхэндэ 5,8 центнер гахайн мяха абтанхай. Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Бичурын ба Түнхэнэй аймагуудай колхозууд хонидоо үбэл хурьгалуулдаг болоһонойнгоо ашаар хонидой һубайралгые үсөөрүүлээ, тоо толгойень олошоруулха түсэбөө дүүргэжэ шадаа.

Мүнөө жэл хабарай тарилга һураггүй эмхитэйгээр, богони болзорто үнгэрэгдөө. Үлэмжэ шэмэтэй культурануудай—шэниисын ба кукурузын тарилгын талмай үргэдхэгдөө. Хэдэ хэдэн аймагуудай (Курумкан, Кудара, Заиграй, Хэжэнгэ гэхэ мэтэ) колхозууд сабшалан ба таряалангаа уһалдаг болохо талаар, мүн ажалай болон культурно-ажаһуудалай барилгануудые бодхоохо талаар нилээд ехэ юумэ хээ.

Гэхэтэй хамта, диилэнхи аймагуудта социалистическэ уялгануудынь хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Яруунын, Хэжэнгын. Сэлэнгын ба бусад зарим аймагуудай колхозууд һү һаалгаар абаһан уялгануудаа мууса дүүргэнэ. Тиихэдэ Баргажанай ба Курумканай аймагуудай колхозууд нёдондонойхидо орходоо һү багаар һаажа байна. Зэдын, Мухаршэбэрэй ба Заиграйн аймагууд мяха абаха уялгануудаа тэрэшэлэн муугаар дүүргэнэ.

Республикын колхозууд ба аймагуудта гүрэндэ малажалай продукци тушааха ба худалдаха түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Энэ талаар илангаяа Баргажанай, Курумканай, Бичурын, Зэдын ба бусад аймагууд гээгдэжэ ябана.

Манай олохон колхозууд малай тоо толгойе олошоруулха гэһэн уялгануудаа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ, малаа олоорнь үхүүлнэ, һубайруулна.

Олохон колхозууд, машинно-тракторна станцинууд ган гасууртай тэмсэхэ хүдэлмэри ёһотой гэгшээр ябуулха талаар, мүн тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар оролдолго бага гаргана. Уһалагдадаг газарай талмайе үргэдхэхын тула биратай юумэ хэгдээгүй.

Колхозуудай, МТС ба совхозуудай абаһан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ иимэ дутагдал гаргаһанай шалтагаанинь юуб гэбэл, партиин зарим айкомууд социалистическэ уялга колхозуудта, МТС ба совхозуудта абхуулха хэрэг эмхидхэһэн аад, харин удангүй тэрээнээ мартажархиһан, уялгануудыень дүүргүүлхэ талаар үдэр бүриин эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй.

Абаһан уялгануудаа дүүргэдэггүй, хүдөө ажахын продукци багаар абадаг ушар тэрэ продукциин өөрынь үные ехэ болгоно. Продукциин багаар абтадаг ушар ажалай ба зөөри хогшолой ехээр гаргагдадагай ашыень харюулнагүй.

Абаһан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада аймагуудай партийна ба советскэ органууд, партийна эхин организацинууд, колхозуудай правленинүүд, МТС ба совхозуудай директорнүүд хүтэлбэрилжэ байгаа предприятинуудайнгаа уялгаяа заабал дүүргэхынь тулада эрид хэмжээ абаха ёһотой Энээнэй тулада партиин айкомууд, партийна эхин организацинууд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ партийна организацинуудай эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие бүхыдэнь зорюулха уялгатай. Гэхэтэй хамта, тэрэ социалистическэ мүрысөөе һү, мяха, нооһо, орооһо тарян, хартаабха болон овощь али болохысо ехээр абаха ябадалда шэглүүлхэ шухала.

Социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада адуу малайнгаа, ургаса таряанайнгаа хойноһоо харууһалгые үндэһөөрнь һайжаруулха байна. Энэ зорилгоор малые шахажа таргалуулха, һаалиин үнеэдые бүхэли сүүдхэ соо бэлшээжэ, хээрын болон таримал ногоо сабшажа тэдээндэ эдюулхэ хэрэгтэй. Мүн гахай шахалгада анхаралаа ехээр табиха шухала.

Үбһэ ба таряа хуряалгын халуун хүдэлмэриин эхилтэр барилгын элдэб эсын ажал хэжэ дүүргэхэ, хони ямаандаа набшаһата тэжээл ехээр бэлдэхэ, үбһэ ба таряа хуряалгада саг соонь шанартайгаар бэлэдхэл хэхэ шухала.

Мал ба таряанажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар үдэр бүриин оролдолго гаргагдажа байһан сагтал колхозууд, МТС ба совхозуудай абаһан социалистическэ уялганууд бүримүһэн дүүргэгдэжэ шадаха байна. Партийна ба советскэ органууд өөһэдынгөө хүтэлбэрилхы ба эмхидхэхы ажал-ябуулга бэелүүхэдээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажал ба зөөри багаар гаргашалжа, продукци ехээр абадаг болохо, тиигэжэ хүдөө ажахын продукциин өөрынь үные химдаруулха гол шэглэл энээнһээ хойшо абаха ёһотой.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партийна организацинуудайнгаа хүтэлбэри доро ажаллажа, даажа абаһан социалистческэ уялгануудаа хүсэдөөр дүүргэхэ гээшэнь—тэдээнэй нэрэ түрын, алдар солын хэрэг мүн.

КПСС-эй ЦК-да Французска Коммунистическэ партиин делегацитай уулзалга болобо

Москвада ерээд байһан Французска Коммунистическэ партиин делегацитай хөөрэлдөөн июниин 28 ба 30-да КПСС-эй ЦК-да болоо.

КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспелов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев ба Компартиин ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд нүхэд Этьен Фажон, Вальдек Роше болон Марсель Сервен составтай Французска Коммунистическэ партиин делегаци хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Хөөрэлдөөнэй үедэ КПСС-эй XX съездээр дэбжүүлэгдэһэн бүхы асуудалнуудай дүнгүүдээр, тэрэ тоодо эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ тон ехэ удхашанартай хүдэлмэришэн ангиин һанал нэгэтэйгээр тэмсэхэ асуудалнуудаар аб адли һанамжатай байһаниинь элирүүлэгдээ.

Хөөрэлдөөн ахадүү хоёр партинуудай хоорондохи үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

ВЦСПС-эй V ПЛЕНУМ

ВЦСПС-эй V пленум Москвада июниин 30-да хүдэлмэреэ дүүргээ. Ажалшадай дунда хүмүүжүүлгэ ба культурно-ниитын хүдэлмэри һайжаруулгада профсоюзна организацинуудай зорилгонууд тухай, промышленность ба транспортын предприятинуудтахи, барилгануудтахи, МТС-үүд болон совхозуудтахи коллективнэ договорнуудые дүүргэлгээр профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай элидхэлнүүд шагнагдаһан ба зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

50 шахуу хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэй тоодо — профсоюзуудай, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, министрнүүд, предприятинуудай директорнүүд, үйлэдбэриин новаторнууд, наука ба культурын ажал-ябуулагшад, клубууд болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд бии. Тэдэнэр пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудые шухала гэжэ тэмдэглээд, ажахын болон профсоюзна органуудай ажал-ябуулгадахи дутуу дундануудые элирүүлжэ, тэрэниие усадхаха зам заагаа.

Пленум болбол С. Т. Бабаянцын, П. Д. Ефановай, И. Я. Россочинскиин ондоо хүдэлмэридэ ороһонтой дашарамдуулан, ВЦСПС-эй президиумэй гэшүүдэй уялгануудһаа сүлөөлөө. Президиумэй составта «Труд» газетын главна редактор Б. С. Бурков, барилгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ М. И. Борисов ба Коломенско паровозо-бүтээлгын заводой завкомой түрүүлэгшэ П. И. Синицын һунгагдаа.

(ТАСС).

Түрэл орон доторнай

Московско область ВСХВ-дэ хабаадалсаха болоо

Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын главна комитет 1956 ондо московско областиие выставкэдэ хабаадагшаар баталаа. Энэ область үнеэдэй тоо олошоруулха, тэрээнһээ һү һаалгые дээшэлүүлхэ, тэрэшэлэн орооһо таряа ехээр суглуулжа абаха талаар горьтой амжалта туйлаһан байна.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ областиин совхозуудта дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 3.372 килограмм, колхозуудта—2.103 килограмм һү һаажа абаһан байна. Хүдөөгэй эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ совхозуудта 312 центнер, колхозуудта—162 центнер һүн һаагдаа.

Орооһо таряа ниитэ дээрэнь суглуулан абалга үнгэрэгшэ жэлдэ 1953—1954 онойхитой сасуулбал дунда зэргээр совхозуудта—184 процентээр, колхозуудта—63 процентээр нэмэһэн байна.

Эрдэмтэд хүдэлмэришэдтэ туһаламжа үзүүлнэ

Столицын болон бусад городуудай научно-шэнжэлэлгын олон институдууд техническэ орёо нарин асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь Московско нэгэдэхи подшипниково заводой коллективтэ туһаламжа үзүүлнэ.

Заводой металл шэнжэлдэг лаборатори шэнэ маркын булад бии болгоо. Энэ булад шанарайнгаа талаар урда тээнь подшипник бүтээхэдээ хэрэглэгдэдэг буладһаа дутуугүй юм.

Шудхалаагай машина бүтээлгын ба технологиин научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэдэй бригада шудхалаа хэхэ шэнэ арга зохёоһон байна. Энээнэй ашаар жэлэй турша соо хахад миллион түхэриг алмалта хэгдэхэ юм.

Үндэр частотатай тогуудай ленинградска научно-шэнжэлэлгын институдтай предприятиин коллектив суг ажаллажа хэдэ хэдэн шэнэ хүдэлмэри бүтээһэн байна. Шарикова цехтэ прокат гаргахынгаа урда тээ мателлаа үндэр частотатай тогоор халаадаг болоо. Энэнэй ашаар ажалай бүтээсэ 1,5 дахин дээшэлээ. Шаригуудые бүтээхын тулада ажал гаргашалга нилээд хороһон байна. (ТАСС).

Кузбассай түрүү трестнүүд

КЕМЕРОВО, июниин 30. (ТАСС). Беловско горнягуудай һүүлээр, томо трестнүүдэй нэгэн бологшо «Кагановичуголиин» коллектив хахад жэлэйнгээ даалгабариие дүүргээ. «Сталинуголь» трестын шахтёрнууд хахад жэлэйнгээ түсэбые үсэгэлдэр дүүргэбэ.

Эдэ хоёр томо нэгэдэлнүүдэй нүүрһэнэй предприятинуудта нүүрһэ малтан абаха түрүү арга методүүд һүүлэй үедэ үргэнөөр дэлгэрээ.

«Кагановичуголь» трестын горнягууд үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо сүүдхэ бүридэ дунда зэргээр нүүрһэ малтан абалгые 2.800 тонноор мүнөө дээшэлүүлээ. Предприятинуудынь бүри үрэ ехэтэйгээр ажалладаг болоо. «Сталинуголь» трест нүүрһэнэй өөрынь үнэ химдаруулһанай ашаар таба һарын туршада 2.600 мянган түхэриг алмаа.

Шэнэ механизм ухаалан зохёогдобо

ЛЕНИНГРАД, июниин 30. (ТАСС). «Пневматика» гэжэ заводой шэнэ юумэ үүсхэдэг хэдэн хүдэлмэрилэгшэд «Гипрошахтострой-маш» гэжэ Московско институдай конструкторнуудтай хамта шэнэ түхэлэй үрэм ухаалан зохёогоо. «ПР-25» гэжэ үрэмдэлгын энэ механизм түргэн үрэмдэлгэ хэхын тулада хэрэглэгдэхэ байна. Энэ үрэм яахадаа бүтээсэ ехэтэйб гэхэдэ, үрэм дээрэһээнь сохидог алхануудынь түргэнөөр хүдэлдэг юм. Тэдэ алхануудынь минута соо 1500 дахин үрэмөө сохижо шадаха байна. «ПР-25» гэжэ үрэм метр зузаантай хатуу шулуу 2,5 минута соо сүмэ үрэмдэдэг юм.

Ороной предприятинуудта

Станок бүтээлгын ба инструментальна промышленностиин министерствын проектно-техническэ ба шэнжэлэлгын институт Тбилисидэ байгуулагдаа. Институдай 350 конструкторнууд ба бусад мэргэжэлтэд Грузиин, Ереванай, Одессын, Краснодарай, ороной бусад городуудай станкоинструментальна 14 заводто түрүү шэнэ технологи зохёожо нэбтэрүүлхэ, мүн үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэнь туһалха байна.

***

Курска аккумуляторна заводто энэ жэлдэ хэдэн олон автоматическа станогууд болон агрегадууд тодхогдоо. Шудхалаагай гурбадахи цехтэ туулгаар хэгдэдэг жэжэхэн детальнуудые шудхадаг автомат тодхогдоо. Тиигэжэ ажал ехээр гаргашалагдадаг зургаан янзын хүдэлмэри механизацилагдаа, шудхалаагай шанар нилээд һайжараа. Гараар шудхадаг байхадаа нэгэ хүдэлмэришэн халаан соогоо 4 мянганһаа олон бэшэ деталь бүтээдэг байһан юм. Мүнөө нэгэ хүдэлмэришэнэй жолоодон хүдэлгэдэг автомат халаан соо 14 мянга хүрэтэр иимэ зүйлнүүдые шудхан гаргадаг байна.

***

Элеваторнуудта, далайн болон гол мүрэнэй портнуудта хэрэглэгдэхэ автоматическа шэгнүүрнүүд Дзержинскын нэрэмжэтэ Киевскэ шэгнүүрэй заводто бүтээгдэдэг болоо. Иимэ шэгнүүр час соо 120 тонно орооһо таряа шэгнэжэ шадаха байна.

***

Рижескэ худалдаа наймаанай портдо 15 тонно юумэ нэгэн доро үргэдэг хоёр шэнэ портальна кран тодхогдоо. Үшөө хоёр иимэ механизм яаралтай түргэнөөр хабсарагдажа байнхай. Советскэ Латвиин тогтоһоор 16 жэлэй ой хүрэтэр эдэ крануудые ашаглалгада оруулха гэжэ хабсаргагшад шиидэнхэй.

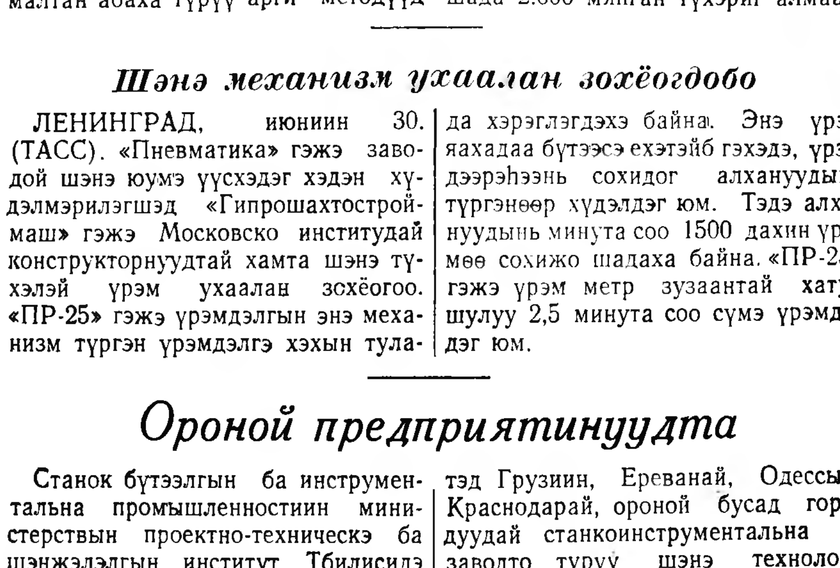

Мүнөөнэй Москва. 1956 оной Бүхэсоюзна промышленна выставкэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизациин талмай дээрэ. ТАСС-эй фотохронико.

Манай түрүүшүүл

Һаалишан Д. Жамсаранова

Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нютагай үнеэдэй фермын һаалишан Дарима Шагдаровна Жамсаранова үнеэн бүриһөө үдэртөө 9—12 литр һү һаана. Мүнөө үнеэн бүриһөө 1200 гаран литр һүн һаагдаба.

Нёдондо үнеэн бүриһөө 1370 литр һүн абтаа. Тиихэдэ үдэр соо гурба һаагаад, 13 үнеэдһээ дунда зэргээр 80 литр һүн һаагдадаг һэн. Үбэлжэлгэдэ ороходоо үнеэдээ үдэр соо хоёр дахин һаадаг боложо, үнеэн бүриһөө 90-һээ 120 литр хүрэтэр һү һаадаг болоһон байна. Үнгэрэгшэ үбэлдөө тэжээлэй дутамаг байбашье, үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ 10 литр һүн һаагдаа.

Гэбэшье, үнеэдэй шэнэ байра хүсэд механизацилагдаагүй. Тиимэһээ кукурузын силос мэшээг соо хэжэ зөөхэдөө ехэ ажал гаргана. Зарим һаалишад ажалһаань хашараад силосээ үнеэдтээ хүсэд эдюулэнгүй, һү багаар һаадаг байгаа.

Нүхэр Жамсаранова ажалайнгаа ехэшье һаа, бии хүсөөрөө оролдожо, һү ехээр һааба. Шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо нүхэр Жамсаранова һү ехээр һааһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри ходо абана. Жэшээлхэдэ, ганса март һара соо 288 түхэриг абаа.

— Хэрбээ зундаа ото ногоон конвейертэй байгаа һаа, ажахын жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һаахал байхаб,— гэжэ Дарима Шагдаровна хөөрэнэ. — Зундаа үнеэдээ хоёр һаажа туршахамнай. һүн ехээр һаагдадаг болоход ёһотой, яхадааб гэхэдэ, үнеэд үглөөгүүр эртэ һаагдаад, үдэшэ болотороо бэлшээридэ гаргагдажа, һайнаар элеэлнэ, үдэр һаахада үнеэн хэдэгэнээрхэн байжа үгэдэггүй, өөдтэйшье һүн гарадаггүй.

Мүнөө һаалишад хоёр һаалиин забһарта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ ябана, саашадаа үбһэ хуряалгада ябаха юм.

А. Мантаев.

Ноoһо хайшалалгые түргэдхэхэ

Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ноoһо хайшалалгые июниин тэн багаар эхилбэшье, хангалтагүйгөөр ябуулжа байна.

Колхозой хони хайшалагшад энэ шухала хүдэлмэридэ муу бэлэдхэлтэйгээр ороһон байна. Ноoһо хайшалалгын агрегадта (даагшань О-Д. Мункуев) үдэр бүхэндэ 12 хайшашанай ажаллахын орондо, ходоо 8—10 хүн ажалладаг байна.

— Ноoһо хайшалалгын эхинһээ хойшо хүнүүдэй дутамаг дээрэһээ үдэртөө 2—3 хайша миил хэбтэдэг, хэрбээ колхозой правлени хайшашанарые хүсэд бүридүүлээ һаань, ажалаймнай бүтээсэ һураггүй дээшэлхэ һэн,—гэжэ агрегадай машинист нүхэр Цыдыпов хөөрэдэг. Энэнь зүб. Хонидой ноoһо хайшалалгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье үдэр 12 хайшашаниинь хүдэлөөгүй. Гадна, хонишодой үдэртөө ноoһо хайшалжа байха үедэ ноoһо шэгнэгшэ нүхэр Ванчикова тэндэнь байдаггүй шахуу. Тэрэ хадаа хэнэй хэды хони хайшалжа, хэды шэнээн ноoһо тушааһаниие тэмдэглэжэ абахын орондо гэртээ һуудаг заншалтай.

Хайшалалгын үедэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагданагүй. Хонишод хэды ноoһо хайшалһанаа мэдэдэггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, нүхэр Митапова үдэртөө 10—11 хони хайшална. Мүн заримаиинь ноoһо хайшалжа шададаггүйбди гээд лэ, үдэртөө 3—4 хонидые хайшалаад лэ байдаг. Энээн тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хэмжээ абанагүй.

Д. Цыремпилов.

Республикын колхозуудта орооһото культурануудай тарилгын ябаса тухай 1956 оной июлиин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Орооһото культурануудай тарилга хамтадаа	Овощь тарилга	Зелёнко тарилга
Мухаршэбэрэй	106,8	83,2	127,4
Б.-Кударын	104,3	81,9	179,4
Кяхтын	103,9	94,4	37,1
Түнхэнэй	103,8	95,7	81,0
Курумканай	103,1	86,6	76,6
Прибайкальска	102,9	88,7	97,2
Хэжэнгын	102,6	72,0	101,6
Кабанскын	101,9	82,7	100,6
Тарбагатайн	100,6	85,8	61,8
Хоринин	100,5	81,0	74,8
Баргажанай	100,4	76,0	57,6
Яруунын	99,3	68,3	86,6
Кударын	98,4	62,0	59,3
Бичурын	98,3	87,3	50,5
Ториин	98,3	73,3	82,4
Иволгын	97,7	100,5	67,3
Заиграйн	97,5	71,5	60,8
Зэдын	93,4	75,8	49,8
Сэлэнгын	91;7	67,3	30,4
Закаменай	90,4	76,6	59,5
Баунтын	89,7	70,0	48,3

Республикын колхозуудта кукуруза тарилгын ябаса тухай 1956 оной июлиин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Силосто ороходо кукуруза тарилга	Ногоон конвейертэ ороходо кукуруза тарилга
Баунтын	130	—
Яруунын	113,3	63,2
Зэдын	112,8	38,0
Курумканай	107,3	110,0
Кяхтын	104,9	103,4
Закаменай	103,0	85,1
Хэжэнгын	101,7	158,2
Хоринин	101,1	59,6
Мухаршэбэрэй	100,8	64,8
Заиграйн	100,7	90,5
Прибайкальска	100,6	66,6
Иволгын	100,1	104,7
Кабанскын	100,0	—
Тарбагатайн	99,4	25,4
Түнхэнэй	95,7	92,5
Бичурын	95,7	74,5
Ториин	94,1	18,5
Сэлэнгын	85,7	51,0
Баргажанай	85,3	100,3
Байкало-Кударын	83,8	106,2
Кударын	83,2	133,4

КПСС-эй Обкомой II пленум

Социалистическэ уялгануудаа заабол дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продукциин өөрын үные химдаруулха

Июниин 27—28-да КПСС-эй Бурят-Монголой Обкомой II пленум болоод, хоёр асуудал зүбшэн хэлсээ гэһэн информационно мэдээсэл манай газетын июниин 30-най номерто толилогдоо һэн.

Пленумэй нэгэдэхи асуудалаар КПСС-эй Обкомой секретарь нүхэр **В. И. Дубровский** элидхэл хээ.

Манай республикын колхознигууд, МТС болон совхозуудай хүдэлмэришэд малажалай болон таряанажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар партиин XX съездын табиһан зорилгонуудые 2—3 жэлэй туршада дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байгаа, —гэжэ нүхэр Дубровский хэлэнэ. Абаһан энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада бүри мүнөө жэлдэ малһаа болон газар тарялан һаа ехэ продукци абаха зорилгоор республикын олон колхозууд, МТС-үүд болон зарим аймагууд үбэлжэлгын бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, ажахын үнгэрһэн 8 һарын туршада бараг амжалтануудые туйлаа. Кяхтын, Зэдын, Хориин, Закаменай аймагуудай колхозууд энэ үе соо һү һаалгаяа нёдондонойхитой сасуулхада 1,5—2 дахин ехэ болгоо. Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Бичурын, Түнхэнэй аймагуудай колхозууд хонидоо үбэл хурьгалуулжа, эхэ хонидой һубайралга бага болгоо, хони үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Мүнөө жэлдэ хабарай тарилга эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Шэниисэ болон кукуруза ехээр таригдаа.

Гэбэшье, мүнөө жэлдэ хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар абаһан уялгаяа республикын олонхи аймагууд муугаар дүүргэжэ байна. Һү, мяха, үндэгэ абалгаар уялгаяа дүүргэлгэмнай бэрхэшэг болоод байна. Мурысэжэ байһан Читын областьһоо, хүршэ Иркутска областьһоо һү һаалгаар ехээр гээгдэжэ ябанабди. Ажахын үнгэрһэн 8 һара соо Читын областьда үнеэн бүриһөө 436 килограмм, Иркутска областьдо 913 килограмм һаагаад байхадань, манай республикада үнеэн бүриһөө миин 386 килограмм гэхэ гү, али һү һаалгаар жэлэйнгээ уялга арайхан 30 процент дүүргээд байна. Мяха абалгаар уялгаяа хахадынь дүүргээд, тиихэдэ гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб миин 41 процент дүүргээд байнабди.

Хони, гахай болон эхэ мал үсхэбэрилэн олошоруулха талаар гүрэнэй түсэб муугаар дүүргэгдэнэ. Ахын, Баргажанай, Закаменай, Кударын, Иволгын, Зэдын аймагуудта эхэ мал бүришье олоороо һубайрна гэжэ хэлэөд, элидхэлшэ ороохо тарянай, овощь, хартаабхын ба үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ талаар абаһан уялгануудаа олон аймагууд дүүргэнэгүй гэжэ хэлэбэ. Саашадань МТС-үүдэй хүдэлмэридэ бии байһан ехэ дутагдалнуудые тэмдэглээд, малай байрануудые, силосно түхеэрэлгэнүүдые бариха талаар абаһан уялгануудаа Мухаршэбэрэй, Яруунын, Хэжэнгын, Ториин, Түнхэнэй колхозуудай дүүргээгүй байһан тухай хэлээ.

Абаһан уялганууд юундэ дүүргэгдэнэгүйб гэхэдэ, партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд энэ хэрэгтэ хүсэд анхаралаа табинагүй. Баргажанай аймагай колхозуудай абаһан уялгануудынь үнгэрһэн 8 һара соо нэгэшье юумээрээ дүүрээгүй. Зүгөөр партиин Баргажанай айкомшье, аймсоведэй гүйсэдкомшье уялгаяа дүүргэхэ тушаа энэ үе соо нэгэшье колхозой түрүүлэгшэдэ, нэгэшье парторганизациин секретарьта эрилтэ хээгүй байшоо.

Партиин айкомуудай МТС-үүдэй зонодохи секретарьнууд, МТС-үүдэй директорнүүд болон партийна эхин организациин секретарьнууд али нэгэн жиирэй һаалишанай, хонишоной гү, али трактористын абаһан уялгаяа хэр дүүргэжэ байһыень хүсэд мэдэхэгүй байдаг. Ехэнхидээл эгээл ехэ амжалта туйлагшадые мэдээд, дунда зэргын хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялгаяа хэр зэргэ дүүргэжэ байһыень мэдэхэгүй байдаг. Энэ дутагдал дары усадхагдаха зэргэтэй. Сэхэ ажал дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ, уялгануудайнь дүүргэлтые шалгажа, тэдэнэй ажалаар һонирхожо, ушар ёһо мэдэрэлгыень саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха хэрэгтэй.

Саашань ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба хүдөө ажахын продукциин өөрын үные химдаруулха зорилгонууд тухай элидхэлшэ тогтон хэлэбэ.

Хүсэ ба зөөри багаар гаргаад, хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болохо талаар Хориин, Курумканай, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Бичурын, Сэлэнгын, Кяхтын аймагуудай колхоз, МТС, совхозуудта хэгдэһэн зарим тэды хүдэлмэри хадаа мүнөө жэлдэ колхозуудта ажалай бүтээсые 20—25 процентээр, МТС-үүдтэ 8—10 процентээр, совхозуудта—15—20 процентээр дээшэлүүлхэ аргатай гэжэ тодоруулаа. Продукци үйлэдбэрилгэдэ хүсэ ба зөөри багаар гаргаһанай ашаар колхозуудта **4—5 миллион ажалта үдэр**, МТС болон совхозуудта 2 миллион гаран түхэриг гүрэнэй зөөри алмаха арга олдохо байна.

Зүгөөр олонхи колхозуудта, МТС болон совхозуудта ажалай бүтээсэ бага, продукци абалгада хүсэ ба зөөри ехээр лэ гаргагдадаг байһаар. Жэшээлхэдэ, 1955 ондо 1952 онтой сасуулхада колхозуудта гаргагдаһан ажалта үдэрэй 32 процентээр ехэ болоод байхадань, абтаһан продукциин хэмжээн нэмээгүй, харин олон ушарта хороһоншье байна.

1952 онтой сасуулхада 1955 ондо таряанажал дээрэ центнер продукци абахын тулада ажалта үдэр ехээр гаргагдадаг болоһон байна. Тиихэдэ малажалай продукци абалгада ажалта үдэрэй гаргаша нэгэ бага доошоо ороо. Тиигэбэшье центнер продукциин өөрынь үнэ даншье ехэ байһаар. Жэшээлхэдэ, 1955 ондо центнер ороо һоной өөрын үнэ—117 түхэригтэ, центнер хартаабхын — 88 түхэригтэ, центнер овощиин—116 түхэригтэ, центнер һүнэй — 163 түхэригтэ, центнер нооһоной—2695 түхэригтэ, центнер мяханай (амидын шэгнүүрээр) — 400 түхэригтэ байгаа.

Хүдөө ажахын продукциин өөрын үнэ сэн яахадаа ехэ байнаб, центнер продукци абахын тулада яахадаа иимэ ехэ хүсэ ба зөөри гаргагданаб гэхэдэ, хүдөө ажахын культурануудай ургаса, малай ашаг шэмэ бага байһаар. Гадна колхозуудай алба-захиргаанай газарта олон хүн хүдэлһөөр.

Мүн олон колхозуудта ажалай нормо бага, тиихэдэ тэрэниие сэгнэлгэ ехэ байна. Тиимэһээ ажалта үдэр ехээр гаргагдадаг, продукцинь үнэтэй болодог. Илангаяа малшадта олон ажалта үдэр үгтэнэ. Олон ушарта үсөөн мал олон хүн харууһална. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай Жуковай нэрэмжэтэ колхоздо үбэлэй үедэ 601 толгой хони 14 хүн харууһалжа байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ малажалдахи хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар ехэ мүнгэ зөөри гаргагдаа. Тиигэбэшье, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй тэдэ механизмуудые хүсэд һайнаар ашаглахын түлөө хиналта хэдэггүй дээрэһээ, олонхинь миин байжа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ туһа дүхэм болоногүй.

Хүдөө ажахын продукциин өөрын үнэ химдаруулхада МТС-үүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байгаа. Тракторна бригадануудта хамһабариин ажал хэдэг хүнүүдые үсөөрүүлхэ, ороохо таряа сэбэрлэхэ, ашаха, буулгаха, үбһэ тэжээл, силос, наг шэбхэ гэхэ мэтые ашаха ба буулгаха хүдэлмэриие бултыень механизацилбал, МТС-эй тракторна хүдэлмэриин үнэ сэн ехээр химдарха байна. Мүн МТС-үүдэй трактор болон механизмууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, нормоо дүүргэнэгүй. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлнэгүй.

Олон колхозууд үбһэ тэжээл, солоомо, горючи болон элдэб жэжэ зэр зэбсэг худалдажа абалгада ехэ зөөри гаргана. Тэрээнһээ гадна колхоз доторойнгоо хүдэлмэриин хүсые хүсэдөөр ашаглаагүй байгаад, хүлһэнэй хүдэлмэришэдые олоор абана. Нёдондо жэл республикымнай колхозууд хүлһэнэй хүдэлмэришэдтэ 3 миллион гаран түхэриг түлэһэн байгаа.

Саашадань элидхэлшэ Яруунын, Боргойн, «Эрдэм» совхозуудай хүдэлмэридэхи горьтой дутагдалнуудта тогтожо хэлээ.

***

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн болобо. Эгээн түрүүн КПСС-эй Тарбагатайн айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Черняковто** үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Черняков гол түлэб хүдөө ажахын продукциин өөрын үные химдаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай тогтожо хэлэбэ.

—Һүүлэй үе болотор манай колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ажахыңгаа экономикые гүнзэгыгөөр хаража үзэдэггүй, тэрээгээр һонирходогшьегүй байгаа,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Ушар иимэһээ жэлһээ жэл бүри колхозуудта ажалта үдэр улам ехээр гаргагдажа байбашье, хүдөө ажахын продукт абалга биратай дээшэлнэгүй. Үнгэрэгшэ жэл 1954 онойхитой сасуулхада ажалта үдэр 11,5 процент ехээр гаргашалагдаашье һаа, продукци абалга тэрэл хэмдээ шахуу үлэһэн байна.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн хүдөө ажахын культурануудай ургаса, адуу малай ашаг шэмэ биратайгаар дээшэлнэгүй. Зарим колхозууд ажалта үдэр олоор гаргашалбашье, ороохо таряа һү, мяха, нооһо багаар абана.

Мүнөө дээрээ колхозуудта абтадаг продуктнуудай өөрын үнэ сэн ехэл байһаар. Жэшээнь, нёдондо нэгэ центнер һүндэ 20 ажалта үдэр, нэгэ центнер мяханда—55, таряанда — 6, хартаабхада — 4, овощьдо—22 ажалта үдэр гаргашалагдаа.

Ажалта үдэрэй гаргашые тоолоод үзэхэдэ, тэрээндэ ямаршье хиналта байхагүй. Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо 12 һаалишанһаа гадна, үшөө 24 туһалагшад ажалта үдэр абадаг байгаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэн үшөө яахадаа ехэб гэхэдэ, колхозой ажахыда, илангаяа малажалда механизаци хэгдэнэгүй.

Нүхэр Черняков саашань хэлэхэдээ, аймагай колхозуудта продукциин өөрын үнэ сэнгые химдаруулхын тула абтажа байһан хэмжээнүүд тухай тогтобо. Гансахан ажалай нормо болон түлөөһые гуримшуулһанай ашаар энэ жэлдэ 200 мянган ажалта үдэр колхозуудта арьбалагдаха юм. Мүн МТС-үүдтэ хамһабариин 60-аад хүдэлмэришэниие үсөөрүүлһэнэй эсэстэ 460 мянган түхэриг гүрэнэй зөөри алмагдаха байна.

Удаань үгэ хэлэһэн партиин Хориин айкомой секретарь нүхэр **Рандин** аймагай колхозууд болон МТС-үүдэй абаһан уялгаяа хэрээр дүүргэжэ байһан тушаа тогтобо.

—Мүнөө жэл аймагай колхозууд нооһо абалгаяа 21,5 процентээр, һү һаалгаяа—56 процентээр, гахайн мяха болон ороохо таряа абалгаяа хоёрһоо үлүү дахин дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абанхай. Уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан колхозууд олон,—гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Тиигэжэ үнгэрһэн 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө нёдондоной энэ үеынхиһээ һү һаалга 63 процентээр дээшэлээ. Нооһо абалгаар социалистическэ уялгаяа дүүргэхэ бэзэбди гэжэ һанагдана. Мүн 100 эхэ малһаа 90—97 хурьга, 90—95 тугал абажа, һайнаар түлжүүлжэ байһан колхозууд бии.

Нүхэр Рандин мүн лэ хүдөө ажахын продуктнуудай өөрын үнэ сэнгые химдаруулха, ажал багаар гаргашалжа, ехээр олзо абадаг болохо тушаа тогтоо.

Аймагай колхозууд энэ жэлэй үнгэрһэн үе соо һү абалгаяа нёдондоной тэрэ үеынхиһээ 60 процентээр дээшэлүүлжэ, гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргээд, үшөө олон мянган литр һү түсэбһөө гадуур тушааха арга олдоо,—гэжэ КПСС-эй Кударын айкомой секретарь нүхэр **Федоров** хэлээ.

Тиигэбэшье, аймагай партийна организациин хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Илангаяа мяха абалгаар гээгдэлдэ оронхойбди. Яахадааб гэхэдэ, эхэ малнууд олороо һубайрна. Тиихэдэ нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта абтадаг продуктнуудай өөрын үные горьтойгоор тооложо үшөөл һураадүй.

Партиин XX съездһээ хойшо үнгэрһэн үедэ колхозуудта ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, ажалта үдэрые гамгүйгөөр гаргашалдаг ябадалые болюулха тушаа нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Түбхын түрүүндэ бүхы колхозуудта үйлэдбэриин түсэб болон даалгабаринууд зохёогдожо баталагдаа. Тиихэдээ шадаал һаа ажалта үдэр багаар гаргашалжа, ехэ продукци абахаар хараалагдаһан байха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо комплексно бригаданууд бии болгогдожо, хамтадаа алба захиргаанай 10 гаран хүдэлмэрилэгшэд сүлөөлэгдөө. Тэрэнэй ашаар колхоздо 40 мянган ажалта үдэр алмагдаха болоно. Тиихэдэ энэ колхозой комплексно бригаданууд ажахын тоосоондо оруулагдажа, бригадын гэшүүдэй ажалай түлөөһэн тэндэ абтаһан продуктнуудай ехэ багаһаа болохо байна. Тиин эдэ бригадануудта гаргашалагдаха ажалта үдэрэй тоо хизаарлагдаба. Хэрбээ ажалта үдэрые түсэбһөө гадуур гаргашалха болоо һаа, правлениин тусхай зүбшөөл хэрэгтэй болоно.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Федоров таряалангай болон сабшалангай газарые уһалдаг болохо хэрэгтэ республиканска организацинууд биратай туһаламжа үзүүлнэгүй, жэшээнь, Кударын аймагта Шара голой уһалууриин системэ 1950 онһоо хойшо баригдажа байбашье һаа, мүнөө хүрэтэр ашаглалгада оруулагдаагүй.

Түнхэнэй МТС-эй механизаторнуудай хүдөө ажахын продукциин өөрын үные химдаруулхын түлөө юу хэжэ байһан тухай тэрэ МТС-эй директор нүхэр **Петров** хэлэһэн байна.

—Продукциин өөрын үнэ сэнгые химдаруулхадаа гол түлэб горючи болон түрхихэ материалнуудые гамтайгаар гаргашалха, үйлэдбэридэ хамһабариин хүдэлмэришэдэй тооe үсөөрүүлхэ, машина, тракторнуудай заһабарилгада мүнгэ зөөри багаар хэрэглэхэ болонобди гэжэ механизаторнуудай ойлгодог боложо байна,—гээд нүхэр Петров тэмдэглэбэ.

Тиихэдээ эдэ хэмжээнүүд яабашье тракторна хүдэлмэриин шанарые муудуулха зэргэгүй. Юуб гэхэдэ, тракторна хүдэлмэриин һайн шанартай байхадань лэ ехэ ургаса абтадаг ха юм. Продукциин ехээр абтаад байгаал һаа, тэрэнэй үнэ сэнгынь химдардаг.

Энэ шухала зорилгые бэелүүлхэдээ тракторна бригадаһаа эхилээбди. Түбхын түрүүндэ жэжэ бригаданууд нэгэдхэгдэжэ, томо болгогдоо. Томо бригадануудта техникэ зүбөөр, гүйсэд һайнаар ашаглагдаха арга олгогдоно, бригадирай харюусалгань дээшэлнэ. Мүнөө 11 бригадын орондо 8 бригада бии болобо. Тиигээд томодхогдоһон бригадануудта эрдэмтэй, дүй дүршэл ехэтэй бригадирнуудые табиха арга олгогдоо. Гансахан энэ хэмжээ абаһанай ашаар жэл соо 2 мянган ажалта үдэр, 10 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн алмагдаха болоно.

Гадна, олохон хүдэлмэридэ трактористнуудынай прицепщиггүйгөөр хүдэлдэг болонхой. Энээнэй эсэстэ 27 прицепщигууд үсөөржэ, 11400 ажалта үдэр, 28500 түхэриг мүнгэ зөөри алмагдаха байна.

Горючи алмаха тусхай хэмжээн абтаа. Кукуруза тарилгын үедэ хэмжүүрэй шабын түмэрые механическаар урилха аргые хэрэглэжэ, 21 хүн энэ ажалһаа сүлөөлэгдөө һэн.

Иимэнүүд, мүн бусадшье хэмжээ абажа, үнгэрһэн саг соо условно хахалалгын гектар бүридэ 1,16 түхэриг алмалта хэгдээ гэхэ гү, али жэл соо 74340 түхэриг алмагдаха юм.

—Колхозой продукциин өөрын үные хайшан гээд гаргаха тушаа колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, бухгалтернуудай, счетоводуудай, агрономууд болон зоотехнигүүдэй, колхозуудай болон МТС-үүдэй партийна эхин организациин секретарьнарай, МТС-эй директорнүүдэй болон главна мэргэжэлтэдэй тусхай семинар үнгэргэһэмнай ехэ туһа хүргөө, —гэжэ партиин Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Баирбиликтуев** хэлээ.

Тэрэ семинарай удаа аймагай центрһээ, МТС-үүдһээ шадабаритай хүнүүд колхозуудта эльгээгдэжэ, нёдондо жэлдэ абтаһан продукциин өөрын үные тооложо гаргаһан байна. Тэрээн дээрэһээ харахада колхоз бүхэндэ продукциин үнэ тон ондо ондоо байшоо.

Малажалай продукциин сэн яахадаа ехэ байнаб гэхэдэ, концентрированнэ болон заримдаа бүдүүн тэжээл худалдан абажа, малда үгтэнэ ха юм. Тиимэһээ аймагай партийна, советскэ организацинууд адуу малаа өөрын үбһэ тэжээлээр хангахын түлөө тусхай хэмжээ-ябуулганануудые абажа байнхай. Энэ жэлдэ 5 мянган гектар кукуруза таригдаа, 7 мянган гектар зелёнко таригдахань.

Мүн малые үбэлдөө адуулха газарта, илангаяа эхэ хонидой үбэлжөөндэ дүтэ зелёнко болон намарай хара таряа тариха гэжэ хэлсэгдэһэн байна.

Тэрээнэй хажуугаар 9 мянган гектар сабшалангай газар хоёр дахин уһалагдаа. Энэ жэлдэ 17 километр утатай Жаргалантын уһалууриин системэ шэнээр заһагдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

Колхозуудта комплексно бригадануудые эмхидхэжэ, алба захиргаанай хүдэлмэриһөө 50 гаран хүн сэхэ ажал дээрэ эльгээгдээ. Тиин энэ хүдэлмэри һаял эхилжэ байна.

Тиихэдэ жэжэ гүүртэ болон отаранууд томодхогдоно. Хэрбээ түрүүндээ 300—400 гаран эхэ хонидой отара байгша һаа, мүнөө 500—600 толгой эхэ хонитой болонхой.

Аймагай колхозуудта бухгалтерска тоо бүридхэл ехэл һула, тодорхой бэшэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Илангаяа мүнөө үедэ колхозуудта автомашина гээшэ тон шухала транспорт болонхой. Тиигэбэшье, тэрэнэй хүдэлмэридэ ямаршье эмхи гурим гэжэ байхагүй. Мүнөө колхозой бухгалтериин тоо бүридхэлэй формонь тэндэ абтадаг продукциин үнэ сэнгые саг үргэлжэ харуулжа байхаар зохёогдонхой бэшэ. Тиимэһээ нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэдтэ нилээд бэрхэшээл ушарна гээшэ.

Саашань нүхэр Баирбиликтуев колхозуудта экономист гэһэн тушаалтай хүниие барибал һайн байгаа гэһэн дурадхал оруулба. Юуб гэхэдэ, мүнөө дээрээ продукциин үнэ сэнгые гаргахада колхозуудта ехэхэн бэрхэшээл ушарна бшуу.

1956 ондо абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө, мүн колхозой продукциин өөрын үнэ сэнгые химдаруулха тушаа хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай партиин Яруунын айкомой секретарь нүхэр **Доржиев** хэлэһэн байна.

Тиихэ зуураа, нүхэр Доржиев партиин Обкомой, Министрнүүдэй Соведэй болон республикын Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэри тушаа шүүмжэлэл хээ. Түбхын түрүүндэ республикын эдэ тусхай органуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдөөгөөр ябажа, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдтэ тодорхой заабари үгэдэггүй байна. Илангаяа Хүдөө ажахын министерство аймагуудта, МТС-үүдтэ өөдтэй туһа үзүүлдэггүй. Энэ министерстводэ ерэһэн шэнэ техникые буруугаар хубааридаг. Олон ушарта городто дүтэ байдаг МТС-үүд гү, али үрдиһэниинь лэ машина зэмсэг абшадаг. Энээниие болюулха хэрэгтэй гэбэ.

«Эрдэм» совхозой директор нүхэр **Попков** совхозые олзо ехэтэй ажахы болгохын түлөө үйлэдбэриинь гол шэглэлые хубилгаха, ашаг ехэтэй малажалтай ажахы болгохо хэрэгтэй гэжэ хэлээ. Мүнөө жэл үнеэдэй, эхэ гахайнуудай тоо толгой олошоруулжа, ерэхэ жэлдэ һү, мяха гүрэндөө ехээр үгэхэ аргатай болохобди. Мүн шубуу олоор үсхэбэрилхэ аргатайбди.

—Энэ хэрэгтэ юун дутанаб гэхэдэ, малажалые үргэнөөр механизацилха хэрэгтэй болоно. Мүнөө малажалдамнай ямаршье механизаци үгы. Иимэ байдалда ажахыгаа олзо ехэтэй болгохо, продукциин өөрын үные химдаруулхань хэсүү,—гэжэ нүхэр Попков хэлэбэ.—Тиимэ дээрэһээ КПСС-эй Обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө манда туһаламжа дэмжэлгэ хэрэгтэй гэбэ.

—Республикын 17 МТС-үүдтэ тракторна бригаданудай хүдэлмэришэдые үсөөрүүлһэнэй ашаар жэл соо 1 миллион 600 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри алмагдаха болоно, — гэжэ республикын Хүдөө ажахын министр нүхэр **Иванов** хэлээ.—Энээн тушаа Үшөөтэйн, Темлюйскэ болон бусад хэдэн МТС-үүд һайн жэшээ харуулаа. Тиигэбэшье, Кыренэй, Цагаан-Усанай ба бусад хэдэн МТС-үүд энэ хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулна.

Нүхэр Иванов республикын колхозуудта пар хахалалгые эмхитэй һайнаар ябуулха, энээндэ байһан дутагдалые дары усадхаха асуудал дээрэ тогтоо.

Тракторна бригаданудай хүдэлмэришэнэй тооe үсөөрүүлжэ, жэл соо 246 мянган түхэригэй алмалта хэхэ арга олоһон тухайгаа Суулгын МТС-эй директор **Цыренов** тодорхойгоор хэлэһэн байна.

Партийна, советскэ, ажахын кадрнуудай экономическа эрдэмые дээшэлүүлхэ талаар партийна организацинуудай урда табигдаад байһан зорилгонууд тушаа КПСС-эй Обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Маслов** тогтожо хэлээ.

КПСС-эй Зэдын айкомой Цагаан-Усанай МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр **Хандуев** Зэдын колхознигуудай һү, мяха, нооһо, ороохо таряа ехээр абадаг болохын түлөө хэжэ байһан ажал хэрэг тухай тогтожо хэлэбэ. Ставропольско хизаарай болон Рязанска областиин колхозуудай түрүү дүй дүршэлые нютагайнгаа байдалда тааруулан хэрэглэхэ, социалистическэ мүрысөө тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ талаар Зэдын аймагай партийна организациин хэжэ байһан эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри тухай тогтон хэлэхэ зуураа, нүхэр Хандуев иигэжэ мэдүүлбэ.

— Атар ба атаржаһан газарые ехээр ашаглажа, тиигэжэ шэнээр хахалагдаһан газар дээрэ нёдондо жэл 4,5 мянган гектарта кукуруза тариһан байгаабди. Кукурузын муу бэшэ ургаса ургуулжа, ниитынгээ адуу малда хүсэд хүрэмөөр 12 мянган тонно силос дараһан байгаабди. Силос ехээр эдихэдээ үнеэднай һүтэй болоо, малнай бултадаа хүсэ шадалаа ехээр гээнгүй ондо ороо. Эдэ бүгэдын ашаар манай аймаг нооһо тушааха 1956 онойнгоо түсэб дүүргээбди. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һаажа, түсэбһөө гадуур 500 мянган литрһээ бага бэшэ һү гүрэндөө тушааха ба худалдаха уялга абанхайбди. Энэ уялгаяа дүүргэхэбди.

Саашадаа нүхэр Хандуев хүдөө ажахын продукци абалгада хүсэ ба зөөри багаар гаргашалдаг болохо зорилгоор аймагайнгаа хоёр колхоздо ажахын тоосоондо бригаданудые яажа оруулһан тухайгаа тогтожо хэлэбэ.

— Манай аймагай колхозууд һү һаалгаар, үндэгэ тушаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Ажахын үнгэрһэн 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө 822 литр һү һаагаад байна гэжэ партиин Прибайкальска айкомой секретарь нүхэр **Перевалов** хэлэбэ. Малһаа абтадаг продукциин өөрын үные доошолуулхын, саашадань тэрэниие бүри химдаруулхын тулада колхоз бүхэнэй малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо ябадалые хангаха зэргэтэйбди. Тиихын тулада манай аймагай эрхэ байдалда ой модонһоо, боролжо бургааһанһаа 4 мянган гектар сэбэрлэхэ хэрэгтэй болоно. Ой модонһоо сэбэрлэгдэһэн газарта манай колхозууд гектар бүхэнһөөнь 16—17 центнер үбһэ тэжээл абадаг байха юм. Тиимэһээ боролжо бургааһанһаа, модонһоо сэбэрлэжэ, сабшалан хадалан арилгажа абаха хэрэгэй ямар ашагтай байһаниинь тон эли болоно. Тиигэбэшье, ой модо сэбэрлэхэ машина зэмсэгээр маниие Хүдөө ажахын министерство хангана гүй.

Саашадань нүхэр Перевалов колхозуудта тоо бүридхэл һайжаруулхын тулада мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ тушаа Хүдөө ажахын министерство онсо анхарал табиха зэргэтэй гэжэ хэлэбэ. Мүнөө колхозуудта түсэб табижа ба абтаһан продукциин өөрын үные гаргажа шадаха бэлэдхэлтэй счетоводууд хэрэгтэй болоо.

Һү, мяха ехээр абадаг болохын тулада Бичурын аймагай колхозууд болон механизаторнууд энэ жэлдэ сабшалан, бэлшээри нилээд ехээр уһалаа. Колхоз бүхэн малаа һүниндөө адуулжа ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ. Үнеэдэй һубайралгые болюулхын тулада, үнеэдые зоотехническэ заабариин ёһоор ороондо оруулха хүдэлмэри үнгэргэгдэнэ. Мяха, илангаяа гахайн мяха абалгаар манай аймаг ехээр гээгдэжэ ябана. Энэ ехэ гээгдэлые усадхахын тулада, гүрэндэ гахайн мяха ехээр тушаадаг болохын тулада нэн түрүүн гахайнуудаа типовой байратай болгохын түлөө июниин нэгэнһээ июлиин нэгэн хүрэтэр гахайн байрануудые бариха һара соносхогдоо, гэжэ КПСС-эй Бичурын айкомой секретарь нүхэр **Большаков** хэлэбэ. Энэ һара соо гахайн 8 байра шэнээр баригдаха, нёдондо барижа эхилээд, дууһаагүй орхигдоһон 4 байра баригдаад, ашаглалгада үгтэхэ юм.

Хүсэ ба зөөри багаар гаргаад, хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болохо асуудал аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ һаяшаг хэлсэгдээ һэн,—гэжэ нүхэр Большаков үргэлжэлүүлнэ.—Центнер ороохо, хартаабха, һү, мяха абахын тулада Бичурын колхозууд ажалта үдэр ехээр гаргашалдаг байна. Жэшээлхэдэ, 1955 ондо нэгэ центнер ороохо абахын тулада 4,5 ажалта үдэр, центнер хартаабхада—3 ажалта үдэр, центнер гахайн мяханда—49 ажалта үдэр гаргагдаһан байна. Тиихэдэ «Путь Ленина», Кировэй, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай ажалай гаргаша бүришье ехэ байшоо.

Колхозуудтахи албан тушаалта хүнүүдэй тооe үсөөрүүлһэнэй ашаар, ажалай эмхидхэл һайжаруулхын тулада колхозуудта 38 комплексно бригадануудые эмхидхэһэнэй ашаар энэ жэлдэ 246 мянган ажалта үдэр алмахаар хараалагдана. Колхозуудта тоо бүридхэл һайжаруулха зорилгоор МТС-эй харьяата колхозуудай тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн МТС бүхэндэ үнгэргэгдөө.

Саашадань ажалай гаргашые багадхахын тулада гахай үсхэбэрилхэ ажалда, пропашной культурануудые элдүүрилгэдэ механизаци үргэнөөр хэрэглэхэ шухала болоо,—гэжэ нүхэр Большаков үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Ажалшадай депутадуудай Байкало-Кударын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Мезенин** Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шангаар шүүмжэлээд, колхозуудые экономическа талаараа һайн бэлэдхэлтэй счетоводуудаар хангаха асуудалые республикын хүтэлбэрилхы органууд шиидхэхээр болоо гэжэ хэлэбэ.

Хүдөө ажахын продукци абахын тулада хэды шэнээн хүсэ ба зөөриин гаргагдажа байһаниие тооложо, тодоруулха талаар, ажахыгаа бодомжотойгоор, үлүү ехэ гаргашагүйгөөр эрхилдэг болохо талаар юу хээн хэгдэжэ байна. Зүгөөр энэмнай гол зорилготоёо—хүдөө ажахын продукциие ехээр абадаг болохо, малай тоо толгой олошоруулха зорилгонуудтай нэгэ доро шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ КПСС-эй Обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** хэлэбэ. Саашадань нүхэр Хахалов һү, мяха абаха хэрэгтэ, мүн хони үсхэбэрилгэдэ, малай тоо толгой олошоруулха талаар гүрэнэй түсэб дүүргэлгэдэ бии байһан дутагдалнууд тухай хэлээд, мүнөө ябажа байгаа ажалда—овощь ба хартаабхын хойноһоо харууһа хэлгэдэ, уһалууриин һубаг канавануудые заһаха асуудалнуудта пленумдэ хабаадагшадай анхаралые хандуулба. Удаань нүхэр Хахалов партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулһанай, ниитэ-политическэ ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулһанай ашаар олониитын эдэбхи хэшээл дээшэлүүлхэ тухай хэлээд, практическа зорилгонуудые табиһан байна.

Иигэжэ нэгэдэхи асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэжэ, хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол батолан абтаа.

КПСС-эй Обкомой II пленум

Ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ һайнаар хангая

«Республикын ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангалга һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн пленумэй хоёрдохи асуудалаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **Р. С. Сафронов** элидхэл хэбэ.

Ажалшадай культурно-ажаһуудалые һайжаруулхын, арад зоной ажана байдалые бүри һайн болгохын түлөө анхарал оролдолго Коммунистическэ парти, Советскэ Правительство хододоо табижа байдаг. КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд хадаа зургаадахи табанжэлэй туршада арад зоной культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ, материальна ажабайдалые һайжаруулха үргэн ехэ программа хараалһан байна, — гэжэ элидхэлшэ эхилнэ.

Манай республикын городууд, хүдэлмэришэдэй тосхонууд болон хүдөө нютагуудта гэр байра олоор баригдажа, хото городууд, хүдөө тосхонууд болбосон түхэлтэй боложо, городой транспортын хүдэлмэри гүримтай боложо байна. Манай республика дотор табадахи табанжэлэй туршада гэр барилгада 192 миллион түхэриг гаргагдажа, 181 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр ашаглалгада үгтөө. Гэр байра заһаха, город, тосхон болон аймагай центрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо ба гудамжануудые ногооруулха хэрэгтэ оло миллион түхэриг гаргагдаа. Колхозуудай центрнүүдые, МТС-эй буусануудые шэнээр заһан бариха ба колхознигуудай гэрнүүдые шэнээр бариха, заһаха талаар зарим хүдэлмэри хэгдээ.

Гэр байра олоор баригдажа байбашье һаа, хүн зоной эрилтэ хүсэдөөр хангагданагүй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Коммунальна ажахын министерство, нютагай Соведүүд болон республикын олон промышленна предприятинууд гэр байра барижа, ашаглалгада оруулха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, 1951—1955 онуудта республика дотор байрын гэрнүүдые бариха түсэбэй дүүргэгдээгүй дээрэһээ 29 мянган дүрбэлжэн метр байра ашаглалгада оруулагдаагүй гэхэ гү, али барилгашадай гэмээр мянга шахуу хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай бүлэ һайн байра абажа шадаагүй юм. Энэ жэлэй таба һара соо гэр байра бариха түсэб оройдоо 11,1 процент дүүргэгдээд байна.

Хүн зониие гэр байраар хангахын тулада партийна, советскэ органууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд барилгын хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр табижа, гэр байра бариха түсэбүүдые заабол дүүргүүлхэ ёһотой. Саашадань элидхэлшэ Коммунальна ажахын министерствын ба Улан-Удын, Гусиноозерскын, Бабушкинай Городогой городской Соведүүдэй хүдэлмэридэхи ехэ дутагдалнуудые шангаар шүүмжэлээ. Городской транспорт, хубсаһа угаадаг газарнууд, канализаци, водопровод гэхэ мэтэ ехэ муугаар хүдэлмэрилһөөр.

Хүдөө нютагуудта, илангаяа Хоринн, Торинн, Баргажанай, Заиграйн аймагуудай колхозуудта гэр байра үсөөн баригдана, малшад муу гэртэ байдаг. 1956—58 онуудта республикын колхозуудта 3763 гэр, 167 ниитын бани, 180 худаг, хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо бусад хүдэлмэри хэхэ гэжэ партиин Обкомой бюро ба Министрнүүдэй Совет тогтооһон байна. Энэ тогтоол хүсэдөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Саашадань элидхэлшэ худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри тухай тогтон хэлэбэ. Табадахи табанжэл соо республика дотор 270 шэнэ магазин, эдеэ хоолой 141 предприяти нээгдэһэн байна. 1955 ондо 1950 онойхитой сасуулхада хүн зондо республика доторнай эд бараан хоёр дахин ехээр худалдагдаа. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта 28 шэнэ магазин, 2 шэнэ ателье, эдеэ хоолой 11 предприяти нээгдэһэн байна.

Хүн зониие худалдаа наймаагаар хангалга муу бэшээр эмхидхэдэг магазинууд республика доторнай олон боложо байбашье һаа, худалдаа наймаанай ба ниитын хоолой предприятинуудай хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Республикын худалдаа наймаанай организацинууд ажалшадай эрилтэнүүдые мууса анхаран үзэдэг, нютагдахи эд бараанай ресурснуудые наймаанда тон һулаар элсүүлнэ. Улан-Удын захаар ажаһуудаг хүн зон, мүн холын фермэнүүдтэ ажалладаг малшад худалдаа наймаагаар мууса хангагдана. Нүүдэл наймаан хүдөөдэ үшөө һайнаар эмхидхэгдээдүй.

Олон столовонууд нэгэ янзын, амта шэмтэгүй эдеэ бэлэдхэдэг, заримдаа аяга табагааршье дуталдажа байдаг. Эдэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхаха ба эд хэрэглэгшэдые культурнаар хангаха тушаа хэмжээ абахыень партийна, советскэ болон профсоюзна органуудһаа, худалдаа наймаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эригдэхэ байна.

БМАССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство, Нютагай промышленностиин министерство, Бурмонпромсовет ажалшадай хэрэглэмжые муугаар хангажа байһанайнгаа түлөө шангаар шүүмжэлэгдэбэ.

Саашадаа элидхэлшэ медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэри тухай тогтожо хэлээ. Хэрбээ 1950 ондо 2770 һууритай 98 больница, нарайлгын гэр, диспансернүүд байгаа һаа, 1956 ондо эмнэлгын газарнууд 3590 һууритай 127 болотороо олон болоо. Энэ үе соо фельдшерско-акушерскэ пунктнууд 43,4 процентээр олон болоо. Иволгаһаа бэшэ бүхы аймагуудта рентгеновскэ кабинедүүд, клинико-диагностическэ лабораторинууд байгуулагдаа. Бүхы томо больницанууд медицинскэ аппаратура болон лабораторинуудаар хангагданхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ Прибайкальска, Хэжэнгын, Бичурын; Заиграйн аймагуудта шэнэ больницанууд баригдаа. Гусиноозёрскдо, цементын заводто, шэлэй мехзаводто, мяханай комбинадта больница, поликлиника баригдаа. 1940 онтой сасуулхада республика доторнай врачнарай тоо хоёр дахин, дунда һургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хоёрһоо үлүү дахын олон болоо.

Арад зоной элүүрые сахиха хэрэгтэ ехэхэн юумэнэй хэгдээд байбашье һаа, эмнэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии байһаар. Элүүрые сахиха министерствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Боянова Яжинов хоёр медицинскэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй, дутагдалнуудтайнь эбсэнэ, эмнэлгын эмхи зургаануудай дутагдалнуудые заримдаа харангүй гарашана.

Культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэд, мүн колхозуудай болон аймагай хүтэлбэрилэгшэд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай барилгада анхаралаа багаар табина. Хүн зоной ургажа байгаа культурно эрилтэнүүдые хангахын тулада 1956—58 онуудта колхозуудта 102 клуб, 300 культбаза ба улаан булан бариха гэжэ Обкомой бюро, Министрнүүдэй Совет май һарада тогтооһон байгаа. Теэд энэ тогтоол муугаар дүүргэгдэнэ.

Саашадань элидхэлшэ клуб болон библиотекэнүүдэй, кино болон театрнуудай хүдэлмэри һайжаруулха тушаа тогтожо хэлээ.

***

Удаань нүхэр Сафроновой элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн болобо.

— Ажалшадай культурно-ажабайдалые һайжаруулха тушаа тон шухала асуудал мүнөө пленум зүбшэжэ байна, гэжэ КПСС-эй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр **Петров** хоёрдохи асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ түрүүлэн үгэ абаад хэлэжэ эхилнэ. — Манай аймагта худалдаа наймаан муугаар эмхидхэгдэдэг гэжэ элидхэлшэ тон зүб шүүмжэлээ. Үнэхөөрөөшье, хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин болон ОРС-нуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Һаяхан болоһон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй аймагай суглаан дээрэ худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые элирүүлээд, тэдэниие дары усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан байнабди.

Заиграй тосхондо ниитын хоол муугаар эмхидхэгдэнэ. Тэндэ мүнөө хүдэлжэ байгаа чайна тон бага, тиимэһээ хүн зон эдеэлхынгээ тулада удаан бэе бэеэ хүлеэдэг, сагаа дэмы ехээр гээдэг байна. Тус чайные ургэдхэхэ тушаа эрилтэ табихадамнай Бурмонкоопсоюз хэрэгтэй соомнай мүнгэ һомолногүй. Мүн манай тосхондо хилээмэ бариха механизированнэ пекарни баригдахаар болоо. Гадна, гостиницамнай бага, банигүй шахуубди. Электрын галаар манай тосхонойхид муугаар хангагдана. Ажалшадай ажаһуудалай тон шухала эдэ асуудалнуудые Бурмонпромсовет болон Бурмонкоопсоюз тон удаанаар шиидхэнэ. Нүхэд Еременко Танхаев хоёр шиидхэхэбди гэжэ найдуулаад, бодото дээрээ өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Шахтёрнуудай залуу город—Гусиноозёрскын хүн зон жэлһээ жэлдэ олошоржо байна. Тиигэбэшье залуу городой хүн зоной ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха талаар өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй, гэжэ КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Тихоненко** хэлэбэ. Шэнэ шахтануудай баригдажа, хүдэлмэришэнэй олошоржо байбашье һаа, эдеэ хоолоор ба эд бараагаар тэдэниие хангаха фонд нэмээгдэнэгүй. Мүн городской транспорт һайжаруулагдахаар болоо. Арад зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинат барихабди гэжэ найдуулһаар Бурмонпромсовет үнинэй. Теэд барилга эхилхэ гэхэдэ, мүнгэ һомолонгүй маниие һаатуулна.

Саашадань нүхэр Тихоненко Улан-Удын унда гаргадаг завод болон эдеэ хоолой организацинууд Сэлэнгын промкомбинадһаа шисаргаңаа абажа, унда кисель гэхэ мэтые хэжэ, арад зондо худалдахаяа арсадаг байна, арад зоной эрилтэнүүдые хангалгада нютагайнгаа арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэдэг болохо зэргэтэйбди гэжэ хэлэбэ.

КПСС-эй Кабанскын айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Мирошниченко** һүүлэй хоёр жэлэй туршада байрын гэрнүүдэй олоор баригдажа байһан тухай хэлэбэ. Цементын заводой коллектив 1955 ондо Каменск тосхондо 4500 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр бариха байһан аад, 5200 дүрбэлжэн метр барижа ашаглалгада үгөө. Мүн энэ жэлэйнгээ нэгэдэхи ба хоёрдохи кварталай түсэбые гэр байра барилгаар энэ заводой коллектив үлүүлэн дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозуудай хүсөөр 200 шэнэ гэр баригдаа. Аймагай колхозууд бултадаа электричествотэй болоо. Зүгөөр электромоторнуудаар манай эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангадаггүй дээрэһээнь электроэнерги үйлэдбэри дээрэ, илангаяа малажалда хэрэглэхэ аргагүйдэжэ байдаһа.

— Партиин Обкомшье, Министрнүүдэй Соведшье хүдөө нютагуудта клуб юундэ баринагүйбтэ гэжэ эрилтэ маанадта, аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, хэдэггүй гэжэ сэхэ хэлэбэл эндүүрхэгүйб. Силоснэ түхеэрэлгэнүүдые, малай байрануудые барихатая хамта бидэнэр культурно-ажаһуудалай барилгануудые — клуб, библиотекэнүүдые олоор бариха ёһотойбди. Һайнаар хүдэлдэг клубтай, библиотекэтэй болоогүйдөө бидэнэр хүн зонойнгоо ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдыень хангажа шадахагүйбди. Тиимэһээ манай аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ дүрбэн клуб барихань гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Удаань нүхэр Мирошниченко ном худалдадаг организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлээ.

Хүн зоной элүүрые сахиха хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн нүхэд тон зүб шүүмжэлнэ гэжэ БМАССР-эй Элүүрые сахилгын министр нүхэр **Боянова** мэдэрээд, барилгын организацинууд больница барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри хүсэд ашагланагүй, тиигэжэ больница барилгые ехээр удааруулна гэжэ хэлэбэ.

Врачнуудай эрилтэнүүдтэ зарим аймагуудай болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомууд анхаралаа багаар табина. Тэдэндэ салин хүлэһыень саг соонь түлэхэ, тэдэниие байра байдалаар хангаха тушаа анхарал нютагай Соведүүд багаар табина. Эдэ бүгэдэһөө боложо врачнууд хүдэлмэриһөө гаража, ондоо тээшээ ошоно, тиигэжэ врачнууд, илангаяа хүдөөдэ дутаһаар лэ байна.

КПСС-эй Баунтын айкомой секретарь нүхэр **Зыков** үгэ хэлэхэ зуураа ажалшадай элүүрые сахиха хэрэгтэ бии байһан дутагдалнууд дээрэ тогтоод, холын аймагые врачнуудаар хүсэд хангахыень, энэ талаар абаһан тогтоолнуудайнгаа бэелүүлэгдэжэ байһые шалгадаг болохыень Обкомой бюродо, Министрнүүдэй Соведтэ һануулба.

Культурно-гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулха гэхэдэ, энээниие ургэнөөр ябуулха материальна база—һайнаар түхеэрэгдэһэн, хүн зоной олоороо суглараад, зохидшоожо, хүхижэ һуумаар клуб, библиотекэ, культбаза гэхэ мэтэ олон газарта үгы байна. Тиимэһээ культурно-ажаһуудалай барилгануудые олоор бариха гээшэ тон шухала хэрэг болоно, гэжэ КПСС-эй Обкомой секретарь нүхэр **Очиров** хэлэбэ. Тиихэдэ Культурын байшан, клуб бариха гэхэдэ гүрэнэй мүнгэ хүлеэгээд, доторойнгоо арга боломжонуудые энэ шухала хэрэгтэ элирүүлэн элсүүлхэ гэжэ оролдодоггүй, хүнэй гар хараад һуудаг колхоз, МТС болон аймагай хүтэлбэрилэгшэд яһала олон. 1956—1958 онуудта манай республика дотор клуб, полевой стан, ясли, Культурын байшан, культбаза олоор баригдаха гэжэ хараалагданхай. Эдэ барилгануудые бариха түсэб заабол дүүргэгдэхэ ёһотой гэбэ. Саашань нүхэр Очиров идеологическа хүдэлмэриин дутагдалнууд дээрэ тогтожо, тэдэниие усадхаха арга замууд тушаа хэлэбэ.

Партиин Хэжэнгын айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Балханов** үгэ хэлэхэ зуураа, арад зоной материальна байдалай һайжарха тудам тэдэнэй культурна эрилтэ улам дээшэлнэ, гэжэ тэмдэглээд, саашадань хэлэхэдээ арад зоной культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангадаг организацинуудай нэгэн болохо худалдаа наймаанай организацинууд үшөөл муугаар хүдэлһөөр байна гэжэ тэмдэглэбэ.

— Худалдаа наймаанай министерство, Бурмонкоопсоюзай правлении болон ой модоной промышленностиин УРС — гэжэ нүхэр Балханов хэлэбэ, — худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые һулаар хүтэлбэрилнэ. Жэшээнь, манай аймагта шэнэ, Худанай леспромхоз байгуулагдаһан юм. Теэд ой модоной промышленностиин УРС тон һулаар хүдэлжэ, энэ леспромхозой хүдэлмэришэдые эдеэ хоолоор мууса хангана. Хэтэрхэдээ хүдэлмэришэдые хилээмэ, дабһа, сай, мылэ болон бусадаар мууса хангадаг. Энэ управлениин хүтэлбэрилэгшэд ехэ хойрог, эмхигүйгөөр ажалладаг. Тэдээндэ шанга эрилтэ хэгдэдэггүй ха.

Худалдаа наймаанай организацинууд болон базанууд арад зоной эрилтые анхаралдаа абадаггүй, эд бараа хубаахадаа ехэ алдуу гаргадаг. Арад зоной ямар эд бараанда хэрэгтэй байһые мэдэхэгүй дээрэһээ, хүдөө нютагай ажалшад, малшад болон механизаторнуудай эрилтые хүдөө ошожо, һуража абадаггүй дээрэһээ эд бараа аймагуудта абаашалгые эхэнхидээ гансал аймпотребсоюзуудай экспедиторнуудтэ сүм даалгажархидаг. Тиихэдэ тэдэнь базануудай үгэһэн лэ эд бараае абажа ябуулдаг юм. Тиимэһээ зарим аймагуудта арад зоной хэрэглэдэггүй эд бараан ехээр абаашагдашоод, наймаалагдангүй дарамта боложо хэбтэдэг. Энэ ехэхэн дутагдалнууд Бурмонкоопсоюзай правлениин, Худалдаа наймаанай министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй хүдөө нютагуудта үсөөн гарадаг, гарахадаашье эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулдаг дээрэһээ болоно.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Хэжэнгын аймагта культурно-ажаһуудалай барилга олоор хэгдэжэ байһан тухай нүхэр Балханов хэлээд, аймагай центртэ Культурын байшангүй дээрэһээ тэрэниие барилгада мүнгэ табижа, туһалхые республикын Министрнүүдэй Соведһээ эрибэ.

—1955 оной туршада аймагта поликлиникэ баригдаа, Суулгын дунда һургуулиин гэр баригдажа дүүргэгдэхэ болоо, аймагай центртэ ехэ магазин баригдаа, гурбан МТС-үүдтэ механизаторнуудай байха ехэхэн хамтын байранууд, колхознигуудай, механизаторнуудай байха гэрнүүд олоор баригдаа гэжэ Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Караманов** хэлэбэ. Энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо культурно-ажаһуудалай барилга олоор хэгдэнэ. Малай фермэнүүдэй дэргэдэ нилээд олон культбазанууд, улаан булангууд баригдаа. Тэндэ радиоприёмнигууд табигданхай, газетэ, журналнууд абтадаг.

Һаяын гурбан жэлэй турша соо 19 улаан булан, 5 клуб, 34 полевой стан, 200 гаран гэр, 2 библиотекэ, хүүгэдэй 18 сад, ясли баригдаха. Энэ хадаа аймагай ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ нилээд туһалха.

Тиихэтэй хамта арад зоной культурно-ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ нилээд олон дутагдалнууд үзэгдэһээр. Жэшээлхэдэ, манай аймагта элүүрые хамгаалха мэргэжэлтэд ехэ дутана. Тиимэһээ Хонхолойн МТС-эй, «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудһаа хангалтатай туһаламжа абадаггүй. Энэ ушар тухай Элүүрые сахилгын министерство, тэрэнэй министр нүхэр Боянова һайн мэдэжэ байһаншье һаа, найдуулхаһаа бэшэ ондоо бодото хэмжээ абадаггүй юм гэжэ нүхэр Караманов хэлэнэ.

Коммунальна ажахын министерство, тэрэнэй городууд болон хүдөө нютагуудтахи организацинуудай муугаар хүдэлдэг тухай энэ пленум дээрэ гараһан шанга шүүмжэлэлые зүбшөөгөөд, Коммунальна ажахын министр нүхэр **Лисюткин** саашань хэлэхэдээ арад зоной культурно-ажаһуудалай эрилтые мүнөөнэйхидэ орходоо һураггүй һайнаар хангажа шадаха арга боломжотойбди гэбэ. Бидэнэр манай предприятинуудай хүсэ багатай, жэжэхэнүүд байһан дээрэһээ зоной эрилтые гүйсэд хангажа шададаггүй байнабди. Тиимэһээ коммунальна болон барилгын предприятинуудай хүсэ ехэдхэхын тулада городуудай болон аймагуудай центрнүүдтэ байдаг жэжэхэн коммунальна ажахые томодхохо асуудал гол зорилго болгон урдаа табиха ёһотойбди. Тиигэжэ бүхы коммунальна предприятинуудые нэгэ мэдэлдэ оруулаа һаа, ехэл зүб байгаа.

Барилгын трестын муугаар хүдэлдэгые шангаар шүүмжэлээд, тэрээндэ хатуу эрилтэ табижа, барилгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ гээшэ тон шухала зорилго болоо гэжэ нүхэр Лисюткин хэлэбэ.

Партиин Городской райкомой секретарь нүхэр **Бадмацыренов** КПСС-эй XX съездһээ хойшо арад зоной культурно-ажаһуудалые һайжаруулха талаар район дотор хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай хэлэбэ. **Энэ ехэ хүдэлмэридэ залуушуул** болон үргэн олониитэ зон олоор хабаадалсаһан байна. Энэ жэлдэ ажалшадай культурна ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ хамта дээрээ 20 миллион түхэриг мүнгэн гаргагдаха юм.

— Республикын Культурын министерство культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые һулаар хүтэлбэрилнэ,—гэжэ нүхэр Бадмацыренов үргэлжэлүүлнэ. Республиканска лекционно бюро, арадай творчествын байшан республикын методическа кабинет ямараар хүдэлнэб гэжэ министерство анхаралаа табидаггүй, һонирходогшьегүй байна. Эдэ эмхи зургаануудта 15—16 хүнүүд хүдэлдэг нэрэтэй, теэд ямар тиимэ хүдэлмэри ябуулжа байһаниинь харагдадаггүй байха юм. Тиимэһээ эдэнэрэй хүдэлмэри заһан залажа, һайнаар хүдэлдэг болгохо тухай асуудал партиин райком КПСС-эй Обкомой наука ба культурын, пропаганда ба агитациин таһагуудай урда табиһан юм. Теэд тэндэһээ туһаламжа ба дэмжэлгэ абаагүйбди. Город доторхи элүүрые сахиха зургаануудай олонхинь һулаар хүдэлжэ байһые дууладаг, мэдэдэг байбашье, министр нүхэр Боянова тэрээндэ хайша хэрэг хандадаг, ошожо үзэдэг харадаггүй. Мүн «Забайкалтранстрой» трест барилгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулха ёһотой аад лэ, ехэл муугаар хүдэлдэг юм. Тэрэниие толгойлогшо нүхэр Рогожинай хэды муугаар хүдэлжэ байгаашье һаань, хэншье анхаралаа табинагүй. Энээн тухай партиин Обком, тэрэнэй секретарь нүхэр Климовшье һайн мэдэдэг аад, тэрэ предприятиин хүдэлмэриие һайжаруулха гэжэ оролдодоггүй, дороһоо ороһон мэдээсэлнүүдые анхарангүйгөөр орхино гээшэ аа гү гэжэ һанагдамаар гээд, нүхэр Бадмацыренов үгэеэ дүүргэбэ.

ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр **Бутуханов** физкультурна болон спортивна хүдэлмэри һайжаруулха, залуушуулай культурна эрилтэдэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болохо тухай хэлээ.

— Манай ороной арад зоной спартакиадада бэлдэжэ байһан мүнөө үедэ,—гэжэ нүхэр Бутуханов хэлэнэ, — республика доторнай физкультура ба спортын хүдэлмэри тон муугаар ябана. Улан-Удэ городто хэды стадионууд бии гэжэ нэрэтэй аад лэ, «БМАССР 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионһоо бэшэниинь эзэгүй шахуу байна. Торинн аймагта 10 мянган түхэриг гаргашалжа нэгэ стадион 4—5 жэлэй урда арай гэжэ байгуулагдаһан юм. Теэд мүнөө тэрэнэй дунда гэр баригдажа байна. Иимэ баримтанууд мүн Яруунынхишье аймагта бии.

Физкультурын болон спортивна организацинуудые спортивно түхеэрэлгэнүүдээр хангаха тушаа худалдаа наймаанай организацинууд юушье хэдэггүй гэхэдэ болохо.

Эдэ ехэ дутагдалнуудай бии байбашье, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитет физкультурна хүдэлмэри һайжаруулха тушаа өөдтэй юумэ хэнэгүй. Комсомольско организацинуудай зүгһөө энээн тухай асуудалнуудые табяадшье үзэхэдэ үрэ гаранагүй. Энээнһээ хойшо партийна организацинууд энэ шухала хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр табижа, шанга эрилтэ хэхээр болоо гээд нүхэр Бутуханов үгэеэ дүүргэбэ.

Профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Могнонов** арад зоной культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулгада профсоюзуудай һулаар хабаадалсадаг, профсоюзуудай областной Соведэй эрилтэ һулаар табидаг, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые ехэнхидээ аргададаг-заншалтай болоһон тухай хэлэбэ.

Ажахын олон хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриингөө түсэб дүүргэхэ тушаа хэды ехээр анхаралаа табидаг. Түсэбэй дүүргэгдэнгүй үлэхэеэ һанахалаарнь хэдэн олон этигэмжэтэдые эльгээдэг, ехэ шууяа гаргадаг байха юм. Энэншье зүб. Хүдэлмэриин түсэб дүүргэгдэхэ ёһотой. Тэрээнтэй хамта хүдэлмэришэдэй байра байдал, культурна хэрэглэмжэ хангаха тушаа тэдэнэр баһал иимэрхүүгээр оролдохо ёһотой аад, харин тэрэниие хоёрдохи, гурбадахи һууреда табидаг байха юм. Энээниие «Забайкаллес» комбинадай модошодойгоо культурно-ажаһуудалай эрилтые муугаар хангадаг ушар гэршэлнэ.

Гадна, хүдэлмэришэдэйнгөө өөртөө гэр байра барихадань баһал багаар туһалагдана. Энээндэ гүрэнэй 5 миллион түхэриг һомолходонь, тэрэнэй миил 14 процентнь хэрэглэгдээд байһан ушар энэниие гэршэлнэ. Энэ хадаа хүдэлмэришэдэй өөһэдтөө гэр бариха дурагүй байһые харуулна бэшэ, харин манай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, **партийна, советскэ болон профсоюзна** организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэдэ хайша хэрэгээр, албан хойрогоор хандадагые гэршэлнэ. Мүн барилгын хэрэгсэл—хадааһа, шэрэ, олиф гэхэ мэтэ тон хомор, олдохогүй шахуутай.

Манайда арад зоной культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулхын түлөө оролдохо зургаанууд олон юм. Теэд тэдэндэ партиин Обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө хатуу эрилтэ табигдадаггүй байна.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэдэй олониинь Городок городой ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэгтэ бии байгаа ехэ дутагдалнууд тухай зүб хэлэһэн байна гэжэ Городокско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Гребенникова** хэлээд, городто барилгын ехэ муугаар ябажа байһан тухай тогтобо. Зэдын барилгын трестын муугаар ажаллагдагһаа боложо, табадахи табанжэлэй турша соо манай городто 8 мянган дүрбэлжэн метр байра дутуу баригдаа юм. Энээндэ бидэшье зэмэтэйбди. Мүнөө энэ трестын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа нилээд хүдэлмэри хэгдээ гэжэ нүхэр Гребенникова мэдүүлээ.

Городской транспорт һайжаруулха гэхэдэмнай автобусуудые үгэнэгүй. Мүн эмнэлгын олон эмхи зургаануудай байрануудай хүушаржа заһабарида орохо болоһыень һайн мэдэжэ байгаад, элүүрые сахиха министерство мүнгэ һомолногүй.

— Манай республикэ хэдыхэн лэ городтой. Министрнүүдэй Соведэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй тоодо нүхэд Болсохоев, Тараненко манай городто ошодоггүй, тиимэһээ тэндэхидэй ажабайдал, эрилтые мэдэдэгшьегүй гэжэ нүхэр Гребенникова шүүмжэлбэ.

Улан-Удэ городой ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангалгада ехэхэн дутагдалнуудай бии байһан тухай, тэдэниие заһаха хэрэгтэ городской Соведэй гүйсэдкомой, столовонуудай трестын анхаралаа муугаар табидаг тухай пленум дээрэ үгэ хэлэһэн олохон хүнүүд шанга шүүмжэлэл хэһэн байгаа. Теэд Улан-Удын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Хабалов**, столовонуудай трестые эрхилэгшэ нүхэр **Роговой** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ городой ажалшадта байра олоор барижа үгэхэ, эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар юундэ хангалтатай хэмжээ абанагүйб, хэзээ эдэ дутагдалнууд усадхагдахаб, юун хэгдэхэеэ байнаб гэжэ хэлээгүй үнгэршоо.

Республикын Культурын министр нүхэр **Жалсабон** арад зоной культурна эрилтэ хангалгые һайжаруулгада Культурын министерствын һулаар хабаадалсадаг тухай пленум дээрэ гараһан шүүмжэлэлые зүбшөөгөөд, саашань энэ хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай байра барилгые һайжаруулха шухала болоо гэбэ. Жэшээнь, республика доторхи 670 тосхонуудай 170-ниинь культурна ажаһуудалай эмхи зургаанууд үгы юм. Тэдээнэй тоодо 34 колхозууд клуб үгы.

Улан-Удын «Аршан», М. Горькиин нэрэмжэтэ тосхонуудта клуб үгы дээрэһээ, тэндэхи ажалшад киношье хараха аргагүй байна. Тэрэшэлэн модоной, үнгэтэ металлургиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд культурно-ажаһуудалайнгаа талаар мууса хангагдана.

Арад зоной дунда ябуулагдажа байгаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри удхашанарайнгаа талаар хүн зоной эрилтые гүйсэд ханганагүй. Энэ юунһээ болоноб гэхэдэ, гэгээрэлэй эмхи зургаагаануудай хүдэлмэрилэгшэд ехэнхидээ бэлэдхэлшье, дүршэлшье багатай хүнүүд байха юм. Теэд эдэ эмхи зургануудые һайн кадрнуудаар хангаха хэрэгтэ хэншье һаналаа табинагүй. Жэшээнь, аймгүйсэдкомуудай культурын таһагуудые даалаг 26 хүнэй арбаниинь тон багахан һургуулитай байбашье, партиин Обкомой бюро тэдэниие баталһан байна. Партиин Обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет энэ ехэ удхашанартай хүдэлмэриие һайжаруулан заһахын тулада энэнһээ хойшо анхаралаа ехээр хандуулха, туһаламжа үзүүлхэ ёһотой гэбэ.

Нүхэр Сафроновой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ автотрестын главна инженер нүхэр **Ануев**, «Бурят-Монгольская Правда» газетын редактор нүхэр **Стегачев**, республиканска госбанкые эрхилэгшэ нүхэр **Черненко**, Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Танхаев**, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Тараненко** үгэ хэлээ.

Хэлэгдэһэн энэ асуудалаар пленум тогтоол баталан абаа.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Германска Демократическа Республикын хүндэ промышленность түргэнөөр хүгжэжэ байна. ★ Хитадай Коммунистическэ партиин гэшүүд улам олон болоно. Шэньян, Сучжоу городуудта энэ оной январьһаа май хүрэтэр 6.400 шахуу хүн партида ороо. ★ Египедтэ шэнэ правительство байгуулагдаа. ★ Хариин оронуудһаа Ливанда байдаг компанинуудта налог ашагдахань

Хүндэ промышленность—Германска Демократическа Республикада социализм байгуулха үндэһэ һуури мүн

БЕРЛИН, июниин 30. (ТАСС). Германска Демократическа Республикада арадай предприятинуудай бии болоһоор мүнөөдэр 10 жэл гүйсэбэ. Үнгэрһэн 10 жэлэй турша соо республикын экономикодохи социалистическэ сектор шууд түргэнөөр ургаа. 1948 ондо арадай мэдэлдэ байһан промышленна предприятинууд үнэ сэнгэйнь талаар хаража үзэбэл, ороной промышленностиин бүхы продукциин 54 процентыень бүтээн гаргадаг байгаа. Тиихэдэ 1950 ондо промышленна бүхы продукциин 66 процентыень, нэгэдэхи табанжэлэй эсэстэ—1955 ондо—85 процентыень арадай предприятинууд бүтээжэ гаргаа.

Хүндэ промышленностиин һалбаринуудай түргэнөөр хүгжэһэнэй ашаар ГДР-эй экономикын социалистическэ сектор ургана. Ороной хүндэ промышленностиин жэл бүри бүтээн гаргадаг продукциин хэмжээн нэгэдэхи табанжэлэй үедэ 71 процентээр нэмээ.

Нэгэдэхи табанжэлэй үедэ Германска Демократическа Республика социалистическэ лагерь дотор, мүн бүхы Европодо томо промышленностьтай гүрэнүүдэй нэгэн болоо. (Бүтээн гаргадаг продукциингаа талаар ГДР Европодо табадахи һуури эзэлнэ). Хүрии шулуун нүүрһэ малтан абалгаар табанжэлэй эсэстэ ГДР дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг болоо: Республика дотор жэл бүри 200 миллион үлүүтэй тонно нүүрһэн малтан абтадаг. 1960 ондо ГДР 260 миллион тонно нүүрһэ жэл соо малтан абадаг болохо байна. Республика дотор жэл бүри түмэрэй руда малтан абалга нэгэдэхи табанжэлэй эсэстэ 1948 онойхитой сасуулбал, зургаа дахин ехэ болоо. Тиин 1955 ондо 1,65 миллион тонно руда малтан абтаһан байна. Зэдэй руда малтан абалга табанжэлэй турша соо нэгэ хахад дахин ехэ боложо, 1955 ондо 1,35 миллион тонно руда малтан абтаа.

ГДР-эй хүндэ промышленностиин гол һалбаринуудай нэгэн металлурги болоно. ГДР-тэ арадай засагай тогтоһонһоо хойшо металлургическа олон томо заводууд һэргээн бодхоогдоһон ба шэнээр баригдаһан байха юм. Республика дотор 1948 ондо 200 мянган тонно булад хайлуулагдадаг байгаа һаа, 1955 ондо 2,5 миллион тонно булад хайлуулагдадаг болоо. Энэ үе соо шэрэм хайлуулан абалга 10 шахуу дахин нэмэжэ, 1,5 миллион тонно шэрэм абтаһан байна.

Электроэнерги абалгаар горьтой амжалта туйлагдаа. Нэгэдэхи табанжэлэй эсэстэ 30 миллиард киловатт-час электроэнерги абтаһан байна. Тиихэдэ, 1950 ондо 19 миллиард киловатт-час электроэнерги абтадаг байһан юм. Мүнөө Германска Демократическа Республика электроэнерги үйлэдбэрилгөөр социалистическэ лагериин оронуудай дунда Советскэ Союзай удаа орожо, хоёрдохи һуури эзэлжэ ябадаг. 1960 оной эсэстэ, хоёрдохи табанжэлэй һүүлшын жэлдэ, республика дотор электроэнерги абалга мүнөөнэйхиһөө 53 процентээр ехэ болохоор хараалагданхай.

Германска Демократическа Республикын хүндэ промышленностьда машина бүтээлгэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. «Эрнст Тельман» гэжэ завод, «Карл Либкнехт» гэжэ завод республикын хүндэ машина бүтээлгын томо предприятинуудай тоодо ороно. Эдэ заводууд дизельнүүдые бүтээн гаргадаг юм. Тэдэнэй продукци хилын саагуур мэдээжэ болонхой. «Бергман-Борзиг» гэжэ берлинскэ предприяти турбинануудые, электромоторнуудые, хүндэ машина бүтээлгын бусад продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг. Арадай засагай тогтоһонһоо хойшо республика дотор станок бүтээлгын зургаан томо завод баригдаа.

Табанжэлэй турша соо ГДР-эй машина бүтээлгын промышленностиин жэл бүри бүтээн гаргадаг продукциин хэмжээн 112,4 процентээр нэмээ. Хоёрдохи табанжэлэй түсэбэй ёһоор машина бүтээлгын промышленность саашадаа хүгжөөгдэхэ юм. Машина бүтээлгын продукци 1960 оной эсэстэ 1955 онтой сасуулбал, 95 процентээр нэмэхэ юм. Энэ тон ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада машина бүтээлгын предприятинуудта хоёрдохи табанжэлдэ 1,5 миллиард марк һомологдохо байна.

Хитадай Коммунистическэ партиин гэшүүд улам олон болоно

ПЕКИН, июниин 30. (ТАСС). Хитадай Коммунистическэ партиин зэргэдэ ороной түрүү хүнүүдэй хаа хаанагүй орожо байһан тухай Хитадай хэблэл мэдээсэнэ. Энэ оной январьһаа май хүрэтэр Шэньян, Сучжоу городуудта 6.400 шахуу хүн партида ороо. Чунцин городто партиин гэшүүдэй тоо 1952 ондо 6.000 хүн байһанаа, 1956 ондо 50 мянга шахуу хүн болоо. Партида абтагшадай тоодо предприятинуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшад, интеллигенциин түлөөлэгшэд, бусад элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд оролсоно. Мүн хүдөө ажахын түрүүшүүл Хитадай Коммунистическэ партиин зэргэдэ ороно. Гуйчжоу провинцида энэ жэлэй түрүүшын хахадта 14 мянга гаран таряашад Хитадай Коммунистическэ партида абтаа.

Бага яһатанай түлөөлэгшэд партиин гэшүүд боложо улам олоор ороно. Жэшээлхэдэ, Цинхай провинцида 1954 ондо бага яһатанай дундаһаа партиин 732 гэшүүд бии байгаа һаа, мүнөө үедэ 4 мянга гаран болоо.

Египедтэ шэнэ правительство байгуулагдаба

КАИР, июниин 30. (ТАСС). Египетскэ Республикын президентын һунгагдаһантай дашарамдуулан, Египедэй шэнэ конституциин ёһоор Египедэй урдын правительство июниин 25-да тушаалһаа буугаа гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Республикын президент Гамаль Абдель Насер правительствые толгойлхо зуураа, шэнэ правительство байгуулаа гэжэ эндэ соносхогдоо.

Шэнэ правительствын министрнүүд Республикын президентдэ июлиин 1-дэ тангаригаа үгэхэ юм гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Хариин оронуудһаа Ливанда байдаг компанинуудһаа налог абтаха болобо

БЕЙРУТ, июниин 30. (ТАСС). Хариин оронуудай бүхы компанинуудта налог ашаха тухай хуулиин проектые ливанска парламент нэгэн дуугаар һайшаагаа. Эдэ компанинууд урда тээнь налогой талаар хүнгэлэлтэ абадаг байһан юм.

Налог түлэхэ болоһон компанинуудай тоодо «Ирак петролеум компани» оролсоно. Тэрэнэй нефтепроводууд Ливанай газар дээгүүр гарадаг юм.

Гватемалада полицейскэ засагаархидай зоргоороо оролгые буруушаалга

МОНТЕВИДЕО, июниин 30. (ТАСС). Кастильо Армасай хархис засаг түрэдэ эсэргүүсэн национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэжэ байһан Гватемалын арад зондо талархажа байһанаа Уругвайн олониитэ элишэлэн мэдүүлнэ.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор уругвайска правительствын 56 гэшүүн Гватемалын правительствода телеграмма эльгээгээ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Политическэ элдэб партинуудһаа парламентда ородог сенаторнууд болон депутадууд хадаа гватемальска гражданинуудые алажа, хюдажа байһан ушарые буруушааха зуураа, хаалтада һуугшадые сүлөөлхые эринэ».

Монтевидеодо студентнүүд хэдэн демонстрацинууд болон митингнүүдые эмхидхэжэ, Кастильо Армасай полициинхидай Гватемальска студентнүүдые хашажа хэһээжэ байһан ушарые буруушааһан байна. «Гватемалын правительствын зэрлиг муухай аашые» буруушааһан мэдүүлгэ Уругвайн университедэй студентнүүдэй федераци толилоо.

Гватемальска засагаархидай зоргоороо оролгые Уругвайн бусад организацинууд буруушаажа байһанаа мүн лэ мэдүүлээ.

Империалистнуудай тагнуулшад Венгридэ арестовалагдаба

БУДАПЕШТ, июниин 30. (ТАСС). Империалистическэ тагнуулай хоёр зэбсэгтэ агент Шандор Мезэ, Лайош Пати гэгшэдые венгерскэ гүрэнэй аюулгүй байдалые сахиха органууд арестовалаа. Эдэ органуудта ажалшадай зүгһөө туһаламжа үзүүлэгдэһэн байгаа. Эдэ хоёр агентнүүд урдань Венгриһээ зугадажа ошоһон аад, июнь һарада гүрэнэй хилые нюусаар дабаад, бусажа ерэһэн байгаа. Баригдаха үедөө Мезэ Пати хоёр эсэргүүсэлтэ хэһэн байха юм.

Тэдэ баруун оронуудта байдаг тагнуулай организацинуудай нэгэнэй агентнүүд байгаа гэжэ мүрдэлгэ хэхэдэ элирээ. Венгриһээ зугадан ошогшодой гэшүүд — нилашистнууд, урдын жандарманууд, хортистска офицернүүд болон бусад урбагшад энэ организацида эдэбхитэйгээр туһалдаг байна.

Баригдаһан тагнуулшад хадаа сэрэгэй барилганууд, казарманууд болон аэродромууд тухай нюуса мэдээ абахые оролдодог байгаа. Арестовалагдаһан бандидуудһаа автомадууд, фото-аппарадууд, хуурмаг үнэмшэлгэнүүд болон бусад зүйлнүүд абтаһан байна. Эдэнь тэдэнэй тагнуул хэдэг байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Уласхоорондын банкын урьһаламжа абахаһаа Сири арсаба

БЕЙРУТ, июниин 30. (ТАСС). Дамаскһаа абтаһан мэдээнэй ёһоор, шэнэдхэн байгуулгын ба хүгжэлтын уласхоорондын банкын дурадхаһан урьһаламжа абахаһаа сирийскэ правительство арсаа. Юуб гэхэдэ, банкын захиргаан зүбшөөжэ болохоор бэшэ эрилтэнүүдые табиһан байха юм. Энэ банк США-гэй финансова эзэд баяшуултай нягта холбоо барисаатай юм. Тус банк тон ехэ түрсэ түлэхые эриһэн байгаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Хүүгэдэй сад-лагерьта

Дээдэ-Берёзовкодо хадын хормойгоор шууян урдажа байгаа горхоной эрьедэ үдхэн ой модон соо сагаан хушалтаараа сайбалзан, томохон байшан харагдаха. Энэ промстрахсоведэй хүүгэдэй садай зунайнь байра гээшэ.

— Манай сад жэл бүхэндэ зундаа хүдөө гарадаг заншалтай юм. Бидэ хүүгэдээ эндэ асарһаар 10-аад хоножо байнабди. Хүүгэднай арюун агаарта сагаа һайнаар үнгэргэжэ, барандаа элүүр энхэ, һайн байна,—гэжэ садые даагша Т. А. Евстигнеева хөөрэнэ.

Хүүгэдэй садай эзэлжэ байһан талмай дээрэ элдэб түхеэрэлгэнүүд харагдана. Ургажа байгаа томо нарһанай хоорондо тааруулан татаатай дүүжэндэ хүүгэд бэе бэеэ дүүжэндэжэ. һархяагай түхэлтэйгөөр хэгдэһэн томохон һарабшын һүүдэртэ олон янзын наадан-хайнуудаар элдэб түхеэрэлгэнүүдые хэжэ наадана. Мүн тэндэнь хүүгэдэй дамжаха үндэр, набтар гэшхүүрнүүд, зохидхон һандалинууд табигданхай. Томохон хүүгэдынь гурбан мөөртэй велосипедүүдээр урилдана, зарим нэгэниинь лейкэнүүдые бариад сэсэгүүдые уһална.

Хүүгэдэй үшөө нүүжэ ерэхэһээ урид садай талмай, мүн байшаниинь заһагдаһан, шэрдэгдэһэн байгаа. Энэ жэлдэ тэндэ дүүш шэнээр баригдажа, хүүгэдые сэнгүүлээ.

Садта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Тэндэ хүгжэмэй, түрэлхи хэлэнэй, уранһайханай кружогууд хүдэлмэрилнэ. Мүн хүүгэд ой тайга гаража оршон тойрон байгаалитай, ургамалнуудтай танилсадаг байна. Һаяхан хүүгэдэй уранһайханай коллектив дүтэ байһан пионерскэ лагерьта ошожо, уранһайханай концерт харуулаа. Пионернүүд хүүгэдэй табиһан концертые ехэ һонирхожо хараһан, тэдээндэ үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэһэн байха юм.

Һаяхан хүүгэд хүмүүжүүлэгшэдтэйгээ хамта хашаа соогоо сэсэгүүдые таряад, өөһэдөө уһална. Мүн хашаа доторoo сэбэр байлгаха гэжэ хүүгэд оролдодог юм.

— Сережа Толчков, Таня Еременко, Сережа Данилов гэгшэд ажалда илангаяа дуратай,—гэжэ ахалагша группын хүмүүжүүлэгшэ Тамара Петровна Косачева хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хүүгэд ном хаража байна. 2. «Теремок» гэжэ гэрхэнние хүүгэд түхеэрнэ. 3. Таня Шурыгина, Миша Пшеничников, Игорь Абросимов гэгшэд сэсэгүүдые уһалжа байна.

Е. Ринчинова.

Манай хүршэ Иран

Москвада Иранай шах Мохаммед Реза Пехлевиин тусхайта ёһоор ерэһые Иранай ба Советскэ Союзай ниитэ зон уласхоорондын шухала событи гэжэ тоолоно, энэ ерэлгэнь хоёр оронуудай бэе бэеэ бүри һайнаар ойлгодог болоходо, харилсаагаа бэхижүүлхэдэ туһалха гэжэ найдана.

Иранда 19,5 миллион хүн һуудаг. Тэдэнэй олонхинь персүүд, азербайджанецууд, курднууд болоно. Талмайнгаа талаар Иран болбол Англи, Франци, Итали ба Испани дүрбэһөө бултанһаань ехэ юм. Иран хадаа Советскэ Союзай хүршэнь мүн; энэ хоёр орон 2500 километрын газарта ниитэ хилэтэй юм.

Гүрэние хүтэлбэрилгын талаар Иран болбол конституционно монархи мүн. Гүрэниинь шах толгойлдог. Иранай шах ехэ эрхэ түлөөлэлгэтэй байдаг: тэрэ хадаа дай соносхохо, эб найрамдал баталха, сенаторнуудайнгаа хахадыень томилхо гэхэ мэтын эрхэтэй. Хуули гаргагша засагынь шахын ба парламентын мэдэлдэ байдаг. Парламентнь хоёр палатаһаа: меджлис ба сенадһаа бүридэдэг. Гүйсэдхэхы засагые министрнүүдэй совет бэелүүлдэг.

Иран аграрна орон юм; национальна доходойнь 80 гаран процент хүдөө ажахыда хүртэдэг. Хадалиг ба сүл губи газартай байдаг дээрэһээ оронойнь территориин 164,5 миллион гектарай оройдоол 30 процентнь, тодорхойлон хэлэбэл, 50 миллион шахуу гектарынь элдүүрилэгдэжэ болохо юм.

Оронойнь экономикодо малажал ехэ һуури эзэлдэг.

Иран ашагта малтамалнуудаар—нефтеэр, шулуу нүүрһээр, түмэрэй рудагаар, үнгэтэ металлнуудаар баян юм. Иран илангаяа нефтеэр баян. Зүгөөр Иранай арад зон эдэ баялигуудаа сүм бүрин ашаглаха аргагүй байдаг, юундэб гэбэл, тэдэ баялигуудыень хэдэн олон жэлэй туршада хариин капитал булимтаран абадаг байна. 1954 он болотор Иранай нефтяной промышленностиие гол түлэб Англо-иранска нефтяной компани эзэмдэжэ байгаа. 1954 онһоо хойшо тэрэ промышленностииень «Уласхоорондын нефтяной нэгэдэл» гэдэг эзэмдэжэ байна. Энэ нэгэдэлэй акцинуудай 40 процентнь американска компанинуудай, 54 процентнь — английска компанинуудай мэдэлдэ байдаг. Нефть абаха хэмжээе Иран тодорхойлдоггүй, харин «Уласхоорондын нефтяной нэгэдэл» тодорхойлдог байна. 1955 ондо Иранда 16 миллион тонно нефть абтаа. 1950 ондо 30 миллион тонно нефть абтаһан байгаа.

Хүдөө ажахын түүхэй эд болбосоруулдаг промышленность экономикын бусад һалбаринуудһаа эгээн ехээр хүгжэнхэй. Гол түлэб оронойнь хойто зүгтэ хүбэн, рис сэбэрлэдэг заводууд бии юм.

Шулуун нүүрһэ, түмэрэй руда багаар малтагдажа абтадаг. Эдэ малтамалнууд гол түлэб Иранска Азербайджанда ба оронойнь хойто нютагуудта байдаг.

Гар үйлэдбэри, илангаяа ковёр нэхэлгэ оронойнь ажахыда шухала һуури эзэлдэг. Ковёр нэхэхэ талаараа Иран үнинһөө хойшо суурхадаг. Тэндэ хэгдэһэн ковёр дэлхэйн дэлгүүртэ ехэ үнэтэйдэ тоологдодог.

Хэзээ нэгэтэ Иран ехээр хүгжэһэн культуратай Дүтын Зүүн Зүгэй ехэ гүрэн байһан юм. Зүгөөр XIX зуун жэлдэ Иран агууехэ гүрэнүүдэй колони шахуу болошоо һэн.

Россида Октябрьска революциин илаһан илалта Иранай национальна бэеэ даанхай байдалай замда ороходонь ехэ удхашанартай байгаа. «Россин ба Зүүн зүгэй мусульман бүхы ажалшадта» хандаһан хандалга соогоо РСФСР-эй Совнарком болбол хаанта правительствын баталһан тэгшэ эрхэгүй договорнуудые усадхаһанда тоолоһон байна. Тэрэ хандалгада В. И. Ленин 1917 оной декабриин 3-да гараа табяа һэн. Советскэ правительство экстерриториальна байлгын ба бусад тусхай ехэ эрхэнүүдһээ, Иранда хаанта правительствын баадхаһан али бүхы концессинүүдһээ арсаһан байна. Иранай территори дээрэ байһан ба хаанта Россин мэдэлэй материальна нилээд ехэ баялигууд Иранда бусалтагүйгөөр үгтэһэн байгаа. Энэнь алтаар бодоходо 582 миллион түхэригэй баялигууд байгаа. «Сүлөөтэйгөөр хэлсээ хэхэ ба али алинайнгаа арадуудые хүндэлхэ ябадал үндэһэ болгохо имагтал тиимэ харилсаануудые Перситэй тогтоожо шадаха байнабди» гэжэ Советскэ правительство 1918 оной январиин 29-дэ Иранда эльгээһэн ното соогоо мэдүүлһэн байна. Энээнэй үндэһөөр 1921 оной февралиин 26-да советскэ ба иранска правительствонуудай хоорондо договор баталагдаһан байгаа. Тэрэ договор Иранние бүрин эрхэтэй болгоһон, тэрэнэй бэеэ даанхай байдалые бусад оронуудай зүгһөө мэдэрхэ арга олгоһон байна.

Тэрэ үеын советско-иранска харилсаануудые тэмдэглэхэ зуураа, «Кейхан» гэһэн иранска газетэ 1956 оной майда иигэжэ бэшээ һэн: Советскэ Союз «Иранда өөрынгөө бүхы концессинүүдые үгэжэ, булимтаралгынгаа эрхэнүүдһээ арсахыень бусад гүрэнүүдые баадхаһан байна... Арадуудай эрхэ сүлөө мэдэрхэ, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй гэһэн теориингоо гол ёһонуудай нэгые үндэһэ баримта болгон, Советскэ Союз өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг иранска тэмсэлшэдые материальна талаарнь ехээр дэмжээ». 1921 оной советско-иранска договор Иранай уласхоорондын байдалые һайжаруулаа, 1921 оной англо-иранска тэгшэ эрхэгүй договорые болюулхадань Иранда туһалаа.

Саашадаа СССР Иран хоёрой хоорондо баталагдаһан бүхы договорнууд ба хэлсээнүүд бэе бэеэ хүндэлэлсэхэ, бэе бэеынгээ хэрэгтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһонуудта мүн лэ түшэглэдэг байгаа. Найдуулга ба нейтральна байлга тухай 1927 оной советско-иранска договор Советскэ Союзайшье, Иранайшье бэе бэедээ добтололсохогүйһөө гадна, хэлсээтэ нүгөө талада харша бүлэглэлнүүдтэ ба союзуудта орохоһоо бэеэ барихые уялгална.

Советскэ Союз Иран хоёрой һайн харилсаатай байдаг ябадал эдэ хоёр арадуудта хододоо туһатай байгаа. Энээние гэршэлһэн жэшээнүүдые советско-иранска харилсаануудай түүхэдэ үсөөн бэшэ оложо болохо юм. 1921—1930 онуудта Советскэ Союз Иранда түмэр харгы, фабрика, заводуудые бариха тухай хэдэ хэдэн договорнуудые баталһан байгаа. Энэнь тус ороной экономическа талаараа хүгжэхэдэ туһалаа.

1950 ондо Иранай олохон нютагуудта ган гасуур боложо, оронойнь хүн зон үлэсхэлэнгэй аюулда ороһон юм. Иранда тохёолдоһон хүшэр хүндэ тэрэ үедэ Советскэ Союз иранска правительствын гуйлтаар Иранда 100 мянган тонно шэниисэ эльгээгээ һэн. Советскэ правительствошье, Советскэ Союзай элдэб организацинуудшье газарай хүдэлөөн болоходо, уһанай ехээр үерлэхэдэ иран арадые хододоо дэмжэдэг байгаа.

Мүнгэнэй ба хилэ шадарай асуудалнуудые гуримшуулха тухай 1954 ондо баталагдаһан советско-иранска хэлсээе хоёр оронуудай арадууд ехэ баясхалантайгаар угтаһан байна. Мүнөө СССР-эй ба Иранай хоорондохи территориальна бүхы асуудалнууд гуримшуулагданхай. Урдаа эдэ асуудалнууд зүршэлдөө үүдхэдэг байгаа. Эдэ хоёр оронуудай хоорондо хүршэ ёһоной һайн харилсаа тогтоохо али бүхы арга боломжо бии юм.

Социальна системэһээнь дулдыдангүй, бүхы гүрэнүүдтэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн Советскэ Союзай политиканъ СССР-эй ба Иранай хоорондо тиимэ һайн харилсаа тогтоохо арга нүхэсэл болоно.

Советско-иранска культурна холбоонуудые үргэдхэхэ хэрэгтэ Советскэ Союзтай соёл культурын холбоо тогтоохо Иранска общество ехэ үүргэ дүүргээ. Тэрэ общество 1943 ондо Иранда байгуулагдаа һэн. Энэ общество Советскэ Союзай соёл культурые хүн зондо танилсуулха талаар шухала хүдэлмэри хэнэ. Советскэ кинофильмнүүд, советскэ артистнуудай выступлениинууд, советскэ хүнүүдэй үүсхэн зохёохы ажал хүдэлмэрие, ажабайдалые харуулдаг выставкэнүүд иран зоной зүгһөө ехэ хүндэтэйгөөр угтагдадаг. Советско-иранска хани ёһоной холбоо барисаае хүгжөөлгэ хоёр арадуудай ябуулганайнь тон шухала интерестэй тааралдана гэжэ манай ороной ба Иранай хоорондохи харилсаанай бүхы түүхэ гэршэлэн харуулна.

Д. КАСАТКИН, РУДОМЕТКИН.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26 Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00803. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3909.